

147. Tiistaina 13 päivänä joulukuuta 1994

kello 14

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi valtion kiinteistölaitoksesta 5917

Hallituksen esitys n:o 214
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78

2) Ehdotus laiksi palkkaturvalain muuttamisesta 5918

Hallituksen esitys n:o 303
Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 9

Toinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi Valtion pukutehtaan yhtiöittämisestä „

Hallituksen esitys n:o 183
Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 3

4) Ehdotukset laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi 5919

Hallituksen esitys n:o 208
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 40

5) Ehdotukset vuoden 1995 veroasteikkolaiksi 5921

Hallituksen esitys n:o 154
Lakialoitteet n:ot 60 ja 66
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81

6) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi tuloverolain 96 §:n muuttamisesta 5937

Hallituksen esitys n:o 175
Lakialoitteet n:ot 5, 9, 25 ja 42/1993 vp sekä 24, 46, 47, 54, 67, 71, 75 ja 88
Toivomusaloitteet n:ot 24, 26, 27, 29—32, 35 ja 39/1993 vp sekä 20, 26 ja 28
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82

7) Ehdotukset laiksi varallisuusverolain muuttamisesta 5938

Hallituksen esitys n:o 184
Lakialoite n:o 85
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83

8) Ehdotus laiksi aluevaihdesta valtion ja Oy Hackman Ab:n välillä „

Hallituksen esitys n:o 299
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84

9) Ehdotus laiksi tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain kumoamisesta „

Hallituksen esitys n:o 308
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85

10) Ehdotukset laiksi arvonlisäveron palautusten takaisinperinnästä kunnilta annetun lain 10 §:n muuttamisesta 5938

Hallituksen esitys n:o 310
Lakialoite n:o 73
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86

11) Ehdotus laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta 5939

Hallituksen esitys n:o 316
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 18

12) Ehdotukset laiksi ympäristöhallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ..,

Hallituksen esitys n:o 241
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

13) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta 5940

Hallituksen esitys n:o 262
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 19

14) Ehdotukset laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996 ..,

Hallituksen esitys n:o 216
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25

15) Ehdotus laiksi eräiden opetustointa koskevien lakien muuttamisesta ,

Hallituksen esitys n:o 186
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 27

16) Ehdotus laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ,

Hallituksen esitys n:o 209
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 41

17) Ehdotus laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia 5942

Hallituksen esitys n:o 288
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 42

18) Ehdotukset laiksi ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suojatoimenpiteistä eräissä tapauksissa ja laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta 5943

Hallituksen esitys n:o 301
Talousvaliokunnan mietintö n:o 42

Esitellään:

19) Ed. U. Anttilan ym. lakialoite n:o 95 kuntalaiksi ,

Pöydällepanoa varten esitellään:

20) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksestä ydinenergiain muuttamisesta (HE 295) ,

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 43 hallituksen esityksestä laeiksi kuluttajan-suojalain 2 luvun ja markkinatuomioistuinten muuttamisesta (HE 300) ,

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 44 hallituksen esityksestä laiksi julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta (HE 302) ,

23) Talousvaliokunnan mietintö n:o 45 hallituksen esityksestä luottolaitostoiminnasta annetun lain 104 ja 106 §:n muuttamisesta (HE 221) ,

24) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksestä merensuojelulainsäädännön uudistamiseksi (HE 323) . ,

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi ensimmäinen varapuhemies Paakkinen sekä edustajat Andersson, Anttila S.-L., Donner, Hautala, Iivari, Jouppila, Järvelä, Kauppinen, Laukkanen V., Laurila, Lipponen, Myller, Puisto, Rehn O., Rusanen, Ryyänen, Rönholm, Salolainen, Sasi, Savolainen, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Takala, Toivonen, Tuomioja ja Väyrynen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoitetaan ed. Puisto.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi ed. Lipponen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Kauppinen, Puisto ja Savolainen sekä tästä ja huomisesta päivästä sairauden vuoksi ed. Takala sekä virkatehtävien vuoksi edustajat Rusanen, Salolainen, Tuomioja ja Väyrynen.

Uusia hallituksen esityksiä

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti on tänään antanut eduskunnalle hallituksen esitykset n:ot 333 ja 334.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Mäki-Hakola: Rouva puhemies! Ilmoitan, että suuri valiokunta kokoontuu ensi torstaina kello 14. Samalla muistutan, että valiokunta kokoontuu myös huomenna kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus laiksi valtion kiinteistölaitoksesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 214

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 78

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Eilen pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Seppänen ed. Backmanin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Ed. Backman on ed. Apukan kannattamana ehdottanut, sen varalta että lakiehdotus hyväksytään, vastalauseen mukaista perustelulausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Puhemies: Ensinnäkin on äänestettävä lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä.

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Puhemies: Ilmoitan, että pöytäkirjaan merkitään, miten kukin edustaja on äänestänyt.

”Jaa” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho E., Ala-Harja, Ala-Nissilä, Alaranta, Antvuori, Aula, Biaudet, Björkenheim, Dromberg, Enestam, Heikkinen, Huuhtanen, Häkämies, Ihämäki, Isohookana-Asunmaa, Jansson, Jokiniemi, Jäätteenmäki, Kaarilahti, Kalli, Kanerva, Karhunen, Kempainen, Kivelä, Kohijoki, Koistinen, Komi, Korteniemi, Korva, Koski, Kuittinen, Kuuskoski, Kääriäinen, Lahtinen, Laivoranta, Lamminen, Laukkanen M., Lax, Lehtinen, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lindqvist, Linnainmaa, Louvo, Malm, Markkula, Mattila, Morri, Mäki-Hakola, Mölsä, Niinistö, Nordman, Norrback, Näsi, Ollila, Paloheimo, Pekkarinen, Pelttari, Perho-Santala, Pesälä, Pietikäinen M., Piha, Puhakka, Pura, Rauramo, Rehn E., Renko, Renlund, Rossi, Röntynen, Saapunki, Saari, Saario, Saastamoinen, Savela, Suhola, Taina, Tiuri, Turunen, Vanhanen, Varpasuo, Vihriälä, Viinanen, Viljanen, Virrankoski, Vuorensola, Väistö, Westerlund, Zyskowiec ja Ääri.

”Ei” äänestävät seuraavat edustajat:

Aho R., Aittoniemi, Alho, Anttila U., Apukka, Astala, Backman, Bell von, Gustafsson, Haavisto, Hacklin, Halonen, Hassi, Helle, Hiltunen, Hurskainen, Hämäläinen, Jaakonsaari, Jurva, Kalliomäki, Kallis, Kankaanniemi, Kasurinen, Kautto, Kekkonen, Korhonen, Koskinen, Laakkonen, Laakso, Laaksonen, Lahikainen, Lahti-Nuuttila, Laine, Laitinen, Leppänen P., Lindroos, Louekoski, Luhtanen, Luttinen, Luukkainen, Metsämäki, Moilanen, Muttilainen, Mäkelä, Mäkipää, Nikula, Nyby, Ojala A., Ojala O., Paasio, Polvi, Polvinen, Pulliainen, Pykäläinen, Rajamäki, Ranta, Rask, Riihijärvi, Rimmi, Rinne, Roos J., Roos T., Rätty, Seivästö, Seppänen, Skinnari, Tennilä, Tykkyläinen, Törnqvist, Ukkola, Urpilainen, Vehkaoja, Viljamaa, Vistbacka, Vuoristo, Vähäkangas, Vähänäkki ja Wahlström.

"Tyhjää" äänestää ed. Jääskeläinen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Andersson, Anttila S-L., Donner, Hautala, Iivari, Jouppila, Järvilahti, Kauppinen, Korkeaoja, Laukkanen V., Laurila, Lipponen, Myller, Paakkinen, Pietikäinen S., Puisto, Rehn O., Rusanen, Ryyänen, Rönholm, Salolainen, Sasi, Savolainen, Stenius-Kaukonen, Suhonen, Takala, Toivonen, Tuomioja ja Väyrynen.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 91 jaa- ja 78 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 29. (Ään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on äänestettävä perusteluja koskevasta ed. Backmanin ehdotuksesta.

Mietintö "jaa", ed. Backmanin ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 84 jaa- ja 84 ei-ääntä; poissa 31. (Ään. 2)

P u h e m i e s : Kun koneäänestyksessä äänet ovat menneet tasan, on toimitettava lippuäänestys.

Avustajiksi äänestystoimitukseen kutsun edustajat Urpilainen, Lahtinen, O. Ojala ja Aittoniemi.

Lippuäänestys toimitetaan.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 84 jaa- ja 87 ei-ääntä. (Lippuäänestys 1)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Backmanin ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi palkkaturvalain muuttamisesta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 303

Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 9

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä. Ei-

len pidetyssä täysistunnossa julistettiin keskustelu asiasta päättyneeksi.

Keskustelussa on ed. Rimmi ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut vastalauseeseen sisältyvää perustelulausumaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi päätetään perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Rimmin ehdotus "ei".

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 88 jaa- ja 77 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 3)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi Valtion pukutehtaan yhtiöittämisestä

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 183

Puolustusvaliokunnan mietintö n:o 3

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on puolustusvaliokunnan mietintö n:o 3. Viime perjantain ensimmäisessä täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1—4 § hyväksytään keskustelutta.

5 §

Keskustelu:

Ed. K a s u r i n e n : Arvoisa puhemies! Viitaten mietinnön vastalauseeseen ehdotan, että Valtion pukutehtaan yhtiöittämisestä annetun lain 5 §:n, joka sisältää voimaantulosäännöksen, 1 momentti kirjoitettaisiin seuraavasti:

”Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1996.” Pykälän 2 momentti on kuten mietinnössä.

Totean vielä, että näin haluamme turvata riittävän neuvotteluajan henkilöstön ja työnantajan välille.

Ed. A. O j a l a : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Kasurisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. Kasurinen ed. A. Ojalan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Kasurisen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 86 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 35. (Ään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset laeiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 208
Sosiaali- ja terveysturvavaltuutetun mietintö n:o 40

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysturvavaltuutetun mietintö n:o 40. Viime perjantain ensimmäisessä täysistunnossa julistettiin yleiskeskustelu asiasta päättyneeksi.

Yleiskeskustelussa on ed. Muttilainen ed. Puiston kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi ensimmäisen lakiehdotuksen osalta hyväksyttäisiin I vastalauseeseen sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy sosiaali- ja terveysturvavaltuutetun mietinnön, äänestää ”jaa”; jos ”ei” voittaa, on ed. Muttilaisen ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 79 ei-ääntä; poissa 33. (Ään. 5)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt sosiaali- ja terveysturvavaltuutetun mietinnön.

Eduskunta ryhtyy ensimmäisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

3 §

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 3 § saa sen sanamuodon kuin on II vastalauseessa, mikä merkitsee sitä, että työnantajan kansaneläkemaksuun tehdään sellainen porrastus, joka on vasemmistoliiton edustajien mielestä oikeudenmukainen.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. O. Ojalan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 131 jaa- ja 33 ei-ääntä; poissa 35. (Ään. 6)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

5 §

Keskustelu:

Ed. M u t t i l a i n e n : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 5 § saa sen muodon kuin on I

vastalauseessa, mikä tarkoittaa sitä, että vakuummaksu on 0,40 penniä.

Ed. Skinnari: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Muttilaisen ehdotusta.

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 5 § saa sen sisällön kuin on II vastalauseessa, mikä merkitsee sitä, että myös palkansaajien osalta suoritetaan porrastus kansaneläkemaksuun.

Ed. P. Leppänen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. O. Ojalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Muttilainen ed. Skinnarin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Ed. O. Ojala on ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ehdotukset ovat vastakkaisia, joten ensin äänestetään niiden välillä ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Muttilaisen ja ed. O. Ojalan ehdotusten välillä.

Ed. Muttilaisen ehdotus "jaa", ed. O. Ojalan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 144 jaa- ja 21 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 7)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Muttilaisen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Muttilaisen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ed. Muttilaisen ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 68 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 8)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

6 §

Keskustelu:

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 6 § saa sen sisällön, mikä on I ja II vastalauseessa, mikä merkitsee sitä, että kansaneläkeläisiltä, työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkeläisiltä ei perittäisi kansaneläkemaksua.

Ed. Muttilainen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. O. Ojalan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. Muttilaisen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. O. Ojalan ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 78 ei-ääntä; poissa 34. (Ään. 9)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

59 § hyväksytään keskustelutta.

62 §

Keskustelu:

Ed. O. Ojala: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 62 § saa sen sisällön, joka on II vastalauseessa, mikä merkitsee sitä, että kunnilta ei perittäisi korotettua kansaneläkkeen lisäosaosuutta.

Ed. U. Anttila: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Outi Ojalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. U. Anttilan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II ja III vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. O. Ojalan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 98 jaa- ja 65 ei-ääntä; poissa 36. (Ään. 10)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Voimaantulosäännös, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Eduskunta ryhtyy toisen lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 1 § saa sen sanamuodon, joka on I ja II vastalauseessa, joka merkitsee sitä, että porrastetaan myöskin vakuutetun sairausvakuutusmaksu.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että pykälä saisi I ja II vastalauseen mukaisen muodon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. O. Ojalan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 139 jaa- ja 21 ei-ääntä; poissa 39. (Ään. 11)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2 §

Keskustelu:

Ed. O. O j a l a : Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 2 § saa sen sanamuodon, kuin on II vastalauseessa, mikä merkitsee sitä, että työnantajien sairausvakuutusmaksu porrastetaan siten, että se

suosii työllistämistä ja ettei kunta-, valtio- ja seurakuntatyönantajalta peritä korkeampaa työnantajamaksua kuin yksityiseltä sektorilta.

Ed. P. L e p p ä n e n : Arvoisa puhemies! Kannatan tehtyä ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Keskustelussa on ed. O. Ojala ed. P. Leppäsen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. O. Ojalan ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 118 jaa- ja 41 ei-ääntä; poissa 40. (Ään. 12)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

3 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

kolmannen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike,

neljännen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike sekä

viidennen lakiehdotuksen 59 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotukset vuoden 1995 veroasteikkolaiksi

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 154

Lakialoitteet n:ot 60 ja 66

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 81. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 6) ja 7) asiasta.

Yleiskeskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Työn verotus on Suomessa sietämättömän kiireää. Meillä on paitsi liian korkeat ansiotuloverot myös liian korkeat välilliset työvoimakulut, ja näin työvoiman kilpailukykyä on heikennetty muihin tuotannontekijöihin nähden, varsinkin tällä hallituskaudella. Suomessa olisi kiireesti toteutettava muun läntisen Euroopan tavoin rakenteellisia muutoksia verotukseen. Verotuksen painopiste on siirrettävä ansiotulojen verottamisesta ympäristöveroihin eli haittojen, saasteiden ja energian käytön verottamiseen sekä siirrettävä välillisiä työvoimakustannuksia yritys sektorin sisällä työvaltaisilta aloilta pääomavaltaisille aloille.

Suomessahan on Hollannin jälkeen teollisuusmaiden toiseksi korkein tuloveroprosentti, ja marginaaliverolla mitattuna Suomi on maailman ykkönen teollisuusmaiden joukossa. Lisäksi progressio on jyrkkä muihin maihin verrattuna ja puree jo varsin pieniinkin tuloihin. Näin siis verotuksen rakennemuutoksella on todella kiire.

Vihreä verouudistus eli tuloverotuksen keventäminen kattavan ympäristöverouudistuksen kautta parantaisi työllistämismahdollisuuksia olennaisesti. Siirtyminen työn verottamisesta haittojen verottamiseen merkitsisi työvaltaisten alojen kilpailukykyyn parantumista. Tämä vihreä veromalli ei vähennä valtion verotulokertymää, koska tuloverojen alentaminen korvataan keräämällä ympäristöveroja vastaava määrä.

Arvoisa puhemies! Polttoaineen verotusta koskevan lain käsittelyn yhteydessä tulen esittämään, että polttoainevoilla kerätään noin 5–6 miljardia markkaa enemmän kuin hallitus esittää. Tulen esittämään siinä yhteydessä myös, että polttoaineveron rakenne muutetaan niin, että puolet verosta perustuisi energialähteen hiilipitoisuuteen ja puolet energia-arvoon. Kun näin saadaan lisää veroja 5–6 miljardia markkaa, tämä verotuoton lisäys voidaan käyttää siihen, että alennetaan tuloveroja. Jos tuloveroja alennetaan 3 prosenttiyksiköllä, kustannusvaikutus on noin 5,1 miljardia markkaa eli tuloverojen kertymä siis pienenee 5,1 miljardia markkaa, mutta sama kertymä sitten kerätään ympäristöverojen puolella.

Tuloveroasteikon alentaminen 3 prosenttiyksiköllä kautta linjan on perusteltua, vaikka talouden nousun enteitä onkin jo nähtävissä, koska tuloverotus on Suomessa nostettu kansainvälisesti vertaillen kohtuuttoman korkeaksi.

Arvoisa puhemies! Tämän lain yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä tulen esittämään, että 2 § hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisena eli että siis tuloveroasteikkoja alennetaan 3 prosenttiyksiköllä kautta linjan. Varsinkin kokoomuslaiset kansanedustajathan ovat koko hallituskauden aikana puhuneet siitä, että tuloveroja pitäisi alentaa, joten nyt on hyvä tilaisuus yhtyä tähän esitykseen.

Ed. Seppänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni ed. Luukkaisen esittämä tavoite energia- ja ympäristöverotuksen lisäämisestä on oikea, mutta haluan kiinnittää huomiota siihen, että Essenin kokouksessa nimenomaan tämä asia ei edennyt lainkaan. Itse asiassa tämä asia, jota Suomen pääministeri sanoi vaatineensa Essenissä, sai päinvastaisen eli tylyn kohtelun, kun mikään toinen maa ei kannattanut Suomen esittämää linjaa, ei edes Ruotsi.

Kun ottaa huomioon sen, miten vaikea EU:ssa on ollut nimenomaan energiaverotusta viedä eteenpäin, miten erilaiset intressit siellä on ydinvoimavaltioilla, kaasuvalltioilla, bensinivaltioilla ja vesivoimavaltioilla, täytyy sanoa, että tässä asiassa tällaisen vaihtoehdon esittäminen valitettavasti on aika utopistista. Suomen EU-jäsenyys epäilemättä heikentää Suomen mahdollisuuksia tämän suuntaisessa verotuksen painopisteen muuttamisessa. Tämän haluaisin tässä yhteydessä tuoda esille, kun ed. Luukkainen ei näy huomanneen, että EU:ssa on juuri päinvastainen kehityssuunta valitettavasti voimassa.

Ed. Al-Nissilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin tulossa samaan kuin ed. Seppänenkin. Todellakin pääministeri Aho toteisi pettyneensä siihen, että EU:ssa hiilidioksidiveroasia ei lainkaan saanut kannatusta, ei edes Ruotsin kannatusta. Oli sinällään erinomainen asia, että pääministeri otti tämän asian siellä selkeästi Suomen kannalta esille. Mutta kannattaa todella todeta, että EU:ssa veropoliittiset linjat vaativat ympäristöverotuksen osalta lähinnä yksimielisyyttä. Voi olla niin, että tämä seikka aiheuttaakin sen, että ympäristöverotusratkaisussa emme pääse eteenpäin EU-jäsenenä sillä tavalla kuin ehkä olisimme kotimaassa päässeet.

Mitä tulee tuloverotuksen ja työn verotuksen pienentämiseen, se on, totta kai, tärkeä tavoite. Silloin keskustelun näkökulmana ei niinkään ole kysymys tuloveroasteikoista, vaan näistä suhteellisista jakoveroista, joissa pitäisi voida edetä heti, kun on siihen tilaisuus.

Ed. S a a r i o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanat saattavat olla kavaliala, erityisesti kauniit sanat. Varmasti verotuksen kiusaamista ihmisistä tuntuu erityisen mukavalta kuulla, että eduskunnassa sanotaan, että työn verottamisesta pitäisi päästä haittojen verottamiseen. Mutta tämä on samanlainen tilanne, kuin jos menee kuumeapotilaan viereen sanomaan, että sinulla on korkea kuume ja olisi hyvä, jos se alentuisi. Jos me siirrymme ed. Luukkaisen määrittelemälle linjalle, joka on vielä jossakin määrin epämääräisesti viitoitettu, se merkitsee sitä, että suomalaisille kuluttajille ja veronmaksajille syntyy veropainetta jotakin muuta kautta. Erityisesti energiantensiivisessä maassa Suomessa me tulemme aina sellaisia olemaan, jollemme me siirry todella himmeliakakauteen. Ollaan tilanteessa, jossa energian verottaminen merkitsee käytännössä sitä, että meidän kilpailukykyämme heikkenee, meidän tuloveromme tulee tätä kautta pysymään korkeana, sillä meidän tuloveroasteikkomme korkeus johtuu nimenomaan siitä, että valtion menot ovat lisääntyneet, tulot vähentyneet ja jollain äärimmäisillä keinoilla on yritetty ylläpitää tämän laivan tasapainoa, tosin erittäin kipeillä keinoilla.

Toivoisin, ed. Luukkainen, että tätä asiaa voitaisiin lähestyä analyttisemmin. Tuloverotus voi alentua, kun meillä syntyy työmahdollisuuksia, toimeliaisuutta, jota toimeliaisuutta on niin paljon, että veroastetta ei tarvitse pitää kovin korkeana. Mutta kun te pidätte huolen siitä, että energiaverotus on mahdollisimman korkea, ei synny kyllä todellista tilaa verotason faktiselle alentamiselle.

Ed. R ä t y (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaisin ed. Seppäälle, että minusta on äärimmäisen tärkeää, että pääministeri Aho Essenissä on ollut nimenomaan tienavaaja hiili-dioksidiveron osalta, ja jo se julkinen keskustelu EU:n sisällä, että kaikki muut ovat hylänneet Suomen ehdotuksen, osoittaa, miten tärkeätä on, että Suomi on nimenomaan päänavaajana ympäristökysymyksissä. Minusta on aika lyhytnäköistä toimintaa, että ei saisi tehdä konkreettisia hyviä esityksiä, vaikka niitä vastustettaisiinkin. Minusta se jo nyt, mitä on tapahtunut ihmisten mielissä, on erittäin positiivista. Paheksomme luonnollisesti niitä teollisuusvaltioita, jotka vastustavat ympäristöveroja.

Minusta kuitenkin tulevaisuudessa laaja kansan enemmistö on ympäristö- ja haittaverojen puolella, mutta tietysti ymmärrämme, että vas-

tustus myös eduskunnassa tältä osin on vielä suurta sen johdosta, että enemmistö kannattaa edelleen niitä tahoja, jotka saastuttavat eniten. Minusta ennen kaikkea vihreiden täytyy pitää erittäin voimakasta ääntä haittaverojen puolesta ja ennen kaikkea siitä veromallista, että ne, jotka saastuttavat, myös maksavat ympäristön saastuttamisesta eniten. Se on tulevaisuutta, jos mikä.

Ed. N i k u l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että Suomen ehdotus EU:n huipukokouksessa Essenissä nyt torjuttiin, on ikävä takaisku, mutta ei sitä pidä ottaa minään lopullisena tuloksena. On syytä todeta, että Suomi ei ollut vielä edes jäsen EU:ssa, kun pääministeri Aho sinänsä kiittävästi otti tämän asian esille.

Meidän ympäristöveromme esimerkiksi sähkön osalta ovat mitättömän pienet. Edustajat voivat katsoa esimerkiksi tämän päivän Helsingin Sanomia, joissa näytetään suursähkönkuluttajien todellinen alennushinta sähkön osalta. Vihreä eduskuntaryhmä on tänään todennut julkisuuteen, että meillä suursähkönkuluttajat saavat alennusta ja tavalliset ihmiset maksavat kalliista sähköstä. Juuri tämäntapaisten hintasuhteiden korjaaminen on välttämätöntä. Jos meillä ei valtiontaloutta kohenneta energiaveroilla, niin taloudellisesti se on takaisku. Ympäristön kannalta on vakava takaisku, jos me jatkuvasti hyväksymme yhden Euroopan halvimmista sähköistä teollisuutemme käytevoimaksi. Seurauksena on aina vain uusien ja uusien suurvoimaloiden ja ydinvoimaloiden rakentaminen, joka merkitsee vastuun siirtämistä tuleville sukupolville, itse asiassa lähinnä tulevalle, koska näiden voimaloiden ikä on niin onnetoman lyhyt.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä vihreät ovat käyttäneet puheenvuoron, jonka mukaan tämä esitys olisi jotenkin ainutlaatuinen, mitä he esittävät ja mitä Suomi on esittänyt. Minä haluan kiinnittää huomiot siihen, että EU:ssa on tässä asiassa ollut valmisteilla paljon pitemmälle menevä energieveroesitys, kuin mitä Suomessa on ylipäätään saatu aikaiseksi, ja se on kaatunut EU:n omaan byrokraatiaan ja EU:ssa poliittiseen vastustukseen sen takia, että on rehellisesti myönnettävä, että eri mailla on erilaiset intressit tässä kysymyksessä. Aina löytyy maa, joka torpedoi energiaveroesityksen sen takia, että sellaista ei voida laatia, ilman että se suosii yhtä ja on toiselle epäedullinen, kun eri EU-maat pohjaavat energiatestrategi-

ansa niin erilaisiin polttoaineisiin ja niin erilaisiin ratkaisuihin.

Tämän takia minä en henkilökohtaisesti usko, että EU:ssa tulee yhteistä energiaveroperustaa, eikä se ole uskon asia, vaan siinä vaaditaan vain jonkin tyyppistä taloudellisten perusasioiden tuntemusta. Eri maat eivät uhraa omia taloudellisia etujaan jonkun toisen maan hyväksi, ja siitä on kysymys silloin, kun porukalla joudutaan energiaverolaki säätämään. Olisin toivonut, että Suomi olisi edennyt tällä linjalla ilman EU-jäsenyyttä ja olisimme olleet vapaat tekemään, niin kuin itse olisimme halunneet.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ensin edustajille Sepän ja Ala-Nissilä. Ympäristöverojen vastustajathan hokevat jatkuvasti samoja vanhoja mantroja, ja mantra numero uno kuuluu, että Suomen ei pidä edetä muita maita nopeammin energia- ja hiilidioksidiverojen käyttöön otossa, ja se on kyllä pötyä, sillä päinvastoin juuri sellaisen maan yritykset, jossa edetään ympäristöksymyksissä muita maita nopeammin, saavat kilpailuvaltin ympäristöteknologian alalla. Ympäristönsuojeluinvestoinnit kasvavat maailmanmarkkinoilla tällä hetkellä kaikkein nopeimmin, eli on sekä Suomen että Suomen yritysten etu, jos Suomi etenee ympäristöveroissa nopeammin kuin muut maat. Ei tarvitse odottaa, mitä muut EU-maat tekevät.

Ed. Saario — hän on nyt tainnutkin jo poistua salista — arvosteli sitä, että olen upottamassa Suomi-nimistä laivaa väärällä ympäristöveropoliitikalla. Oikeasti tilanne on kyllä niin, että nykyinen hallitus on upottanut väärällä veropolitiikalla Suomi-nimistä laivaa, sillä hallitus on syventänyt lamaa kiristämällä tuloveroja laman aikana. Näin on tehty täysin väärää suhdannepolitiikkaa finanssipoliitikalla.

Ed. B a c k m a n : Arvoisa puhemies! Puutun samalla kaikkiin kolmeen verolakiin tässä yhdesä puheenvuorossa.

Kun täällä äsken on keskusteltu verotuksen painopisteiden muuttamisesta, itse kannatan ehdottomasti työn verottamisen keventämistä ja sitä kautta talouden nousua. Se samalla tarkoittaa kuitenkin sitä, että veropohjan täytyy olla riittävän laaja, jotta löytyy tilaa taloudellisesti tässä valtiontalouden tilanteessa keventää työn verottamista. Paras keino siihen mielestäni on vähänkin pidemmällä aikavälillä ympäristö- ja haittaverojen kiristäminen. Oma toiveeni on, että

se voisi tapahtua yhteisellä aikataululla ja jota-kuinkin yhteisellä puitelainsäädännöllä muiden EU-maiden kanssa. Mutta henkilökohtaisesti olen valmis etenemään Suomessa nopeammalla aikataululla ja pidän tätä perusteltuna myös kilpailunäkökulmasta, koska sillä tavalla Suomi varautuu siihen tilanteeseen, joka muillakin mailla on edessä aikavälillä 10—15 vuotta, kun pakon sanelemana joudutaan ympäristö- ja haittaveroja myös ympäristösyistä, ei pelkästään siis valtiontaloudellisista syistä, muissakin maissa kiristämään.

Sosialidemokraatit ovat toivoneet EU-politiikassa, että juuri tällaiset kysymykset, kuten ympäristö- ja haittaverot, olisivat sellaista päätöksentekoa EU:ssa, jota voitaisiin tehdä vaatimatta täydellistä yksimielisyyttä, kuten verolainsäädännön osalta EU:ssa tällä hetkellä tilanne on. Jos EU:ssa päästäisiin tilanteeseen, jossa ympäristö- ja haittaverotus voitaisiin hyväksyä enemmistöpäätöksin, se avaisi aivan uudenlaisen mahdollisuuden edetä asiassa siihen tyyliin, kuin ymmärtääkseni Suomessa hyvin laajasti poliittisesti on halua.

Tällä vaalikaudella peruslinjaus työn verottamisen keventämiseksi on ollut juuri päinvastaista käytännön politiikassa. Meillä nimenomaan työn verottamista on kiristetty ja samanaikaisesti esimerkiksi varallisuudesta saatavaa pääomatuloverotusta on kevennetty hyvin voimakkaasti. Tältä osin linjaa täytyy muuttaa.

Veropoliittista keskustelua on jossain määrin häirinnyt se, että veropolitiikka on irrotettu lii-kaa suhdannepolitiikasta, ja tässä mielessä olemme tehneet virheitä virheiden perään. Sinipunahallituskaudella verotusta kevennettiin suhdannepoliittisesti vääränä ajankohtana. Kun tuolloin talouden ylikuumentuessa olisi pikemminkin pitänyt kiristää verotusta, tehtiin merkittäviä veron kevennyksiä. Kuitenkin on huomattava, että ne tehtiin vastoin eräitä väitteitä jotakuinkin saman suuruisina suhteellisesti ottaen eri tulo- luokissa. Tässä mielessä veropolitiikan sisällä tuo uudistus oli kuitenkin tuolloinkin tarpeellinen.

Suhdannepoliittisesti vaalikauden alussa, kun talous oli selvässä laskusuunnassa, olisi tarvittu nimenomaan kotimarkkinoille lisää ostovoimaa. Kun ostovoiman lisäykseen ei ollut mitään mahdollisuutta esimerkiksi palkankorotusten kautta, kun meillä on ollut nollaratkaisuja, ja kun samanaikaisesti lisääntyvän työttömyyden kautta koko palkkapotti on pienentynyt ja ostovoima tätä kautta vähentynyt, olisi tuolloin tarvittu sel-

keitä veropoliittisia toimenpiteitä eli nimenomaan tuloverotusta olisi tullut keventää.

Nyt tässä vaiheessa, kun talous on toivottavasti myös pidempiaikaisessa nousussa, on suhdannepoliittisesti jälleen väärä ajankohta vaatia merkittävää tuloverotuksen keventämistä. Tuo keventämisvara, kun sitä tulee veropohjaa vahvistamalla ja laajentamalla, on ajoitettava siten, että se tapahtuu talouden kääntyessä jälleen taantumaan. Jos tämä hallituksen politiikalla edettäisiin, tuo taantuma tulee erittäin nopealla aikataululla, ehkä noin 1,5–2 vuoden päästä.

Tämän vuoksi tässä yhteydessä sosialidemokraatit eivät erityisesti tulo- ja varallisuusveroasteikkolaissa esitä kevennyksiä tuloveroasteikkoihin. Mielestämme se kevennysvara, jota voitaisiin verotuksessa tehdä, täytyy tehdä tasaverojen puolella, mikä tarkoittaa sitä, että se pitäisi tehdä äsken käsiteltyjen sotumaksujen puolella. Tältä osin olemme jatkossakin sitä mieltä, että kun talouden taantuma parin vuoden päästä tulee, siinä yhteydessä ensisijaisen painopisteen tulee olla nimenomaan suhteellisten verojen alentamisessa. Siinä on merkittävänä tekijänä nimenomaan kunnallisverotuksen kiristyminen koko ajan. Siltä osin kunnallistaloutta täytyy tulevina vuosina tukea ettei siellä verotuksen kiristymisen kautta syödä sitä verotuksen mahdollista kevenemistä, mikä tapahtuisi valtionverotuksen puolella.

Sosialidemokraatit esittävät kuitenkin varallisuusveroasteikkoihin tehtäväksi tarkistusta. Tämä sen vuoksi, että kun varallisuusveroa on kevennetty huomattavasti, se on johtanut siihen, että varallisuusverotuotto on enää noin 130 miljoonaa markkaa eli hyvin mitätön verotuottona. Kun varallisuuksien arvot ovat laman seurauksena pudonneet, tätä kautta veropohja on kaikoamassa ja hyvin vähän varallisuutta on enää varallisuusveron piirissä. Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että tältä osin veroasteikkolain 3 §:ää tultaisiin muuttamaan siten, että palattaisiin ajassa muutamia vuosia taaksepäin ja säilytettäisiin silloin vallinnut varallisuusveromäärä.

Hallitus esittää tuloverotukseen eräitä muutoksia. Heikennykset työntekijöiden kannalta ovat erityisesti työmatkakulujen vähennysoikeuden pienentäminen ja tulonhankkimisvähennyksen pienentäminen. Nämä kiristystoimet ovat sikäli harkitsemattomasti suunnattuja, jos ylipääntään verotusta tässä yhteydessä pitäisi kiristääkään, että ne kohdistuvat sellaisiin henkilöihin, jotka käyvät työssä. Jos tarkoitus verotuksella

olisi pikemminkin kannustaa työntekoa, pidän hyvin arveluttavana ja vääränä keinona kohdistaa kiristykset nimenomaan työntekoon eli työmatkakuluihin ja tulonhankkimisvähennykseen. Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään, että tältä osin pidettäisiin tänä vuonna voimassa olevat vähennykset edelleenkin vuonna 1995 aikana voimassa.

Toinen muutosesitys, jonka tulen tekemään tuloverolakiin, koskee pääomatulo-osuuden laskentakaavaa ja siinä huomioitavaa eräänlaista omavastuuta. Hallitus esittää, että pääomatulo-osuutta laskettaessa otettaisiin huomioon vain vähintään 30 000 markan suuruinen nettovarallisuudelle laskettava 15 prosentin vuotuinen tuotto. Tämä vaikea määritelmä tarkoittaa käytännössä sitä, että jos 15 prosentin vuotuinen tuotto jää alle 30 000 markan, niin silloin sitä ei huomioitaisi pääomatulona vaan se menisi normaalisti ansiotulona verotettavaksi. Tällä on se käytännön merkitys, että jos kysymyksessä on hyvin pientä kokonaistulota saava henkilö ja hänellä on kuitenkin jossakin määrin pääomatuloiksi laskettavaa tulo-osuutta, hän itse asiassa hyötyy tästä uudistuksesta, koska hänen ansiotuloveroprosenttinsa voi jäädä alle 25:n. Päinvastoin tämä tietysti kiristäisi niiden henkilöiden verotusta, joilla on muita tuloja huomattavasti ja joiden ansiotuloveroprosentti ylittää nykyisen pääomatuloveroprosentin eli 25:n. Pidämme hallituksen esitystä tältä osin oikean suuntaisena, kun se vielä tarkoittaa verohallinnon kannalta nykyistä selkeämpää järjestelmää ja ainakin jossakin määrin vähentää hallinnollista työtä. Tulen siis yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään noita pykäläi hallituksen esittämässä muodossa.

Viimeinen laki koskee varallisuusveroa. Siltä osin on hyvä siteerata yhtä hallituksen perusteluissa olevaa virkettä, joka mielestäni kuvaa koko tätä edellä kertomaani melko hyvin: ”Yritystoiminnalle varallisuusverotuksesta syntyviä ongelmia voitaisiin lieventää siten, että vain osa yritysvarallisuudesta katsottaisiin omistajayritystajien veronalaisiksi varoiksi. Siis kun ongelmana on se, että yritystoiminnalle syntyy varallisuusverotuksessa ongelmia, jotka tietysti ovat yleensä aina sitä, että joutuu maksamaan liikaa veroja, niin tätä ongelmaa hallitus esittää hoidettavaksi nyt siten, että vain osa yritysvarallisuudesta katsottaisiin veronalaisiksi varoiksi. Sama ajatusmalli vietynä tuloverotuksen puolelle tarkoittaisi sitä, että kun pidämme tällä hetkellä ongelmana sietämättömän korkeaa tuloverotuk-

sen tasoa, niin ratkaisukeinona tähän hallitus esittäisi, että vain osa noista tuloista katsotaan veronalaisiksi.

Mielestäni tämä on jo veropoliittisesti huonona lainsäädäntöä, jos lähdetään tällä tavalla tietoisesti murentamaan veropohjaa tekemällä selkeästi osa verollisista varoista lainsäädännön muutosten kautta verottomiksi. Tämän takia tulen esittämään muutosesityksiä myös varallisuusverolain yksityiskohtaisessa käsittelyssä, ja ne käytännössä tulevat tarkoittamaan sitä, että eduskunta ei päättäisi antaa erälle omistajayrittäjille sellaisia varallisuusverohelpotuksia, mitä hallitus nyt on esittämässä. Tällä tavalla eduskunta samalla tavalla kuin äskeisessä valtion kiinteistölaitosäänestyksessä jollakin tavalla kuitenkin tekisi päätöksiä korkeammalla moraalilla, ettei ensimmäisenä aina yritettäisi huolehtia yhteiskunnan muutenkin hyväosaisista keventämällä heidän verotustaan, vaan jos tätä veron kevennysvaraa on, niin kuin sitä nyt näyttää varallisuusveropuolella edelleenkin olevan, se kohdistettaisiin yhteiskunnan heikompiosaisiin ja tässä tapauksessa esimerkiksi työmatkavähennyksen säilyttämiseen nykyisellään.

Ed. A l a - N i s s i l ä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Backmanin puheenvuoron johdosta voi ensinnäkin todeta sen, että kyllä omistajayrittäjille voi joissakin tapauksissa tulla varsin kohtuuttomia tilanteita. Mutta yleensä olisin todennut sen, että tällä vaalikaudella veropoliitikassa Ahon hallitus on toteuttanut kunianhimoista ohjelmaansa erittäin hyvin. Nythän on toteutettu pääoma- ja yhteisöverouudistus, joka yleisesti todetaan onnistuneeksi verouudistukseksi, on tehty kiinteistöverouudistus, joka poisti mm. epäonnistuneet katumaksut ja kiinteistön harkintaverotuksen, ja myös toteutettu arvonlisäverouudistus, josta on puhuttu niin kauan kuin minä muistan.

Seuraava uudistustavoite varmasti liittyy todellakin työn, ansiotulon, verottamisalueelle. Siinä voi todeta, että ed. Backmanin edustama linja on aika lähellä keskustalaisia näkemyksiä tulevan veropoliitikan osalta. Luulen, että voisimme olla samassa hallituksessa mukana. On todellakin niin, että liikkumavaraa pitäisi hakea suhteellisten verojen puolelta heti, kun siihen on vain mahdollisuus.

Toisaalta olen havainnut, että SDP:n taholta on esitetty pääomaveron korotusta joillakin prosenttiyksiköillä. Siihen suhtaudun erittäin arvelen, mutta sekin saattaisi myöhemmin olla mah-

dollista. Sen sijaan kolmas linjaus, niin kuin olen huomannut, on se, että SDP haluaisi metsiä verottaa moneen kertaan kiinteistöverolla. Se nyt ei tunnu perustellulta, mutta oikeudenmukainen työn verottamisen, ansiotulon verottamisen, uudistaminen olisi tärkeä haaste, joka on jatkossa veropoliitikassa edessä.

Ed. A i t t o n i e m i (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Backman totesi, että olisi ollut hyödyllistä alentaa tuloverotusta laman alkuaikoina, tarkoitti tietysti vuosia 1991–92. Minä näkisin asian niin, huonona verotuksen tuntijana kylläkin, että tällä pienellä veroalella ei olisi ollut siinä vaiheessa mitään merkitystä, koska romahdus oli niin voimakas ja se olisi ehkä antanut huonon signaalin siitä, millä tavalla yleensä pyritään hoitamaan maata ylös lamasta, kun vielä otetaan huomioon, minkälaisia leikkauksia on jouduttu muutenkin tekemään. Siis silloin se ei olisi ollut tarpeellista lainkaan ja ihan hyvä, ettei tehty.

Mutta tällä hetkellä, jolloin ollaan pääsemässä lamasta, pitäisi heittäytyä nousun hartioille, ja olisi pitänyt tämän vuoden aikana, niin kuin monta kertaa on ehdotettukin — ja itsekin olen asian nähnyt niin — pienellä veronalennuksella psykologisesti auttaa pyöriä pyörimään. Veronalennuksen olisi pitänyt tulla jo kesken vuotta pidätyksessä näkyviin, siis tämän vuoden kuluessa, mutta silloinen 1991–92 veroalennus ei olisi ollut kuin haitallinen. Tällä hetkellä se saattaisi moninkertaistaa nousun mahdollisuudet sekä psykologisesti että käytännössä, jos tuloverotusta voitaisiin tässä vaiheessa alentaa. Ehkä tuloverotus olisi saattanut olla hyvä sitoa myös työmarkkinakeskusteluihin tavalla tai toisella, jolloin se olisi saattanut auttaa sekä kustannuspuolta että myös ostovoimaa. Näkisin, että tämä olisi ollut oikea linja.

Ed. L a x (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Ed. Backmanin veropohdiskelu oli eräiltä osin varsin surullista kuultavaa. Kun kaikin puolin täytyy pyrkiä lamasta ylös ja saada talouden rattaat pyörimään ja kun me olemme nähneet, mihin tilanteeseen yritykset joutuvat, kun niillä ei ole riskipääomaa, ja kun vieläpä sosialidemokraatit itsekin ovat korostaneet pienten ja keski suurten yritysten merkitystä laman voittamisessa, niin on erittäin ristiriitaista, että ed. Backman haluaa vielä kiristää varallisuusverotusta, joka on jäänne niiltä ajoilta, jolloin ei ollut myyntivoittojen verotusta. Sen jälkeen, kun me siirrym-

me myyntivoittojen verotukseen ja uuteen pääomaverotukseen, koko varallisuusvero joutaisi romukoppaan; ei pidä kantaa veroa pelkästään siitä syystä, että se on olemassa, vaan jonkin tuotosta. Varallisuusvero on mitä haitallisin nimenomaan pienten ja keskisuurten perheyrittysten pääomahuollon kannalta.

Sitten on tietysti aivan omituinen logiikka siinä, kun todetaan, että kun varallisuusarvot ovat laskeneet, niin pitää verotusta kiristää. Se on vähän sillä lailla, että pitäisi verottaa kovemmin niitä, joilla tulot vähenyvät.

Ed. Puisto merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L i n n a i n m a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus esitti 30 000 markan vähimmäisrajan nettovarallisuudelle, mutta asiantuntijakuulemisessa tuli täysin selkeästi esiin se, että erityisesti pk-yritysten taholta nähtiin, että tällainen uudistus kohtelisi suhteellisesti ankarammin nimenomaan pienimpiä ja niukka-varaisimpia yrityksiä. Tämä koettiin hyvin epäoikeudenmukaiseksi. Myöskään hallinnollisilla syillä tätä muutosta ei voitu perustella, koska kun rajan alittumista määritetään, niin joka tapauksessa joudutaan nettovarallisuuslaskenta suorittamaan. Tässä mielessä valiokunnan enemmistö halusi poistaa 30 000 markan vähimmäisrajan. Sinänsä tällä ei ole mitään kovin suuria taloudellisia merkityksiä. Enemmänkin tämä on nähtävä pk-yrityksille merkityksellisenä psykologisenä seikkana.

Ed. B a c k m a n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On todettava, että kun tässä salissa tehdään mitä tahansa lainsäädäntöä, niin edes näihin psykologisiin uudistuksiin ja muutoksiin hallituksen esitykseen nähden ei ole aina varaa, jos ne kohdistuvat pienituloisiin ja yhteiskunnan heikompiosaisiin. Mutta aina, kun on kysymyksessä henkilöt, joilla on esimerkiksi miljoonavarallisuus, josta lähtee vasta mennenään varallisuusveroa, jonka määrä on alle prosentti verotettavasta varallisuudesta, niin siinä vaiheessa nousee ylös ja vaaditaan, että kyllä näitä yhteiskunnan "heikompiosaisia" täytyy tukea ja tehdä vielä muutoksia hallituksen muutoinkin huonoihin esityksiin. Tässä mielessä en pidä yhtään oikeana esimerkiksi sitä linjaa, jota ed. Lax täällä vaatii, että meidän täytyisi jotenkin kokonaan tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa

vapauttaa varallisuusverosta ne henkilöt, jotka ovat pystyneet laman seurauksena kartuttamaan varallisuuttaan.

Mielestäni nimenomaan yhteiskunnan täytyy tällä hetkellä ottaa niiltä, joilta on otettavissa, eikä tehdä niin kuin nyt tehdään koko ajan, että kiristetään pieni- ja keskituloisten verotusta ja esimerkiksi eläkeläisille äskenkin eduskunnan enemmistö sääti raippaverot myös ensi vuodelle. Mielestäni tässä on kysymys päätöksenteon moraalista ja arvovalinnoista, niistä valinnoista, joita peräänkuulutetaan tällä hetkellä poliittiseen päätöksentekoon.

Ed. Aittoniemelle toteaisin oikeasta ajankohdasta veronkevennyksiin, että oikea ajankohta olisi ollut vuodet 92—93, jolloin nimenomaan kotimarkkinalama syvensi lamaa. Silloin olisi nimenomaan tarvittu lisää ostovoimaa. Käsittääkseni, jos hallituksen tiedotteet pitävät paikkansa, nyt joka tapauksessa nousu on alkanut. Tässä mielessä nyt veron kevennysten antaminen olisi bensan heittämistä nuotioon.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. A p u k k a : Rouva puhemies! Kun täällä viime kesäkuussa ennen eduskunnan lomille lähtöä puhuttiin verovälikysymyksen yhteydessä tuloverotuksesta, minulle jäi sellainen kuva, että salin oikealla reunalla erityisesti hallituspuolueet kokoomus ja keskusta oikein kilvoittelivat siitä, kuinka paljon ja kuinka nopeasti tässä maassa pitäisi tuloveroja alentaa. Sieltä muistaakseni aina nokitettiin kuukaudella parilla. Sen keskustelun mukaan meillä olisi jo viime kesänä pitänyt tuloverotusta alentaa merkittävästi. Muistamme vielä senkin, että kokoomuksen silloinen puheenjohtaja Salolainen teki tuloverotuksen keventämisestä jopa hallituskysymyksen, jonka hän tosin on joutunut peruuttamaan. Tuntui siltä, että tuloverotukseen on tulossa todella merkittäviä alennuksia, kun suuret hallituspuolueet oikein kilvoittelivat siitä, missä tahdissa, kuinka paljon ja millä tavalla sitä toteutetaan.

Tässä meillä nyt on käsissä tulos. Meillä on hallituksen esitys veroasteikkolaiksi. Näemme, että siinä on vaivaiset 2 prosentin inflaatiota vastaavat tarkistukset tulossa läpi taulukon sillä tavalla, että tiedämme, että tällainen kevennys ei todella pienituloisille ihmisille vaikuta yhtään mitään. Kaikkein pienituloisimmille ei tietystikään yhtään killinkiä, jos on niin pienituloisesta kysymys, ettei tuloveroa maksa lainkaan. On selvää, että 2 prosenttia vähästä on vähän, mutta 2

prosenttia paljosta on huomattavasti enemmän. Eli tämänkin tarkistuksen hyöty menee hyvätuoloisille eikä sinne, mihin sen kuuluisi mennä.

Hallituksen talouspolitiikka on johtanut todella massiiviseen velkaantumiseen ja samalla suurtyöttömyyteen. Meillä on puoli miljoonaa ihmistä työttömänä ja näyttää siltä, että tällä menolla olisi vielä pitkään näin. Näissä oloissa ei siis ole edellytyksiä kovin merkittävään tuloverotuksen keventämiseen, vaikka, niin kuin kaikki tiedämme, pieni- ja keskituloisten ihmisten asema on verotuksen suhteen todella kohtuuton.

Vasemmistoliitto esittää kuitenkin vaihtoehtonaan, että tuloveroasteikkoon tehtäisiin hallituksen esityksen lisäksi tarkistukset niin, että asteikon alapäähän tulisi noin 4 prosentin tarkistus ja tämä lisäkevennys hallituksen esitykseen nähden ulottuisi 150 000:n vuosituloihin saakka. Tällä tavalla rohkaistaisiin vähän kulutuskysyntää ja annettaisiin niille ihmisille kulutuksessa liikkumavaraa, jotka tosiaan tämän laman seurauksena ovat kaikkein vaikeimmassa asemassa.

Me esitämme myös lievää kiristystä asteikon yläpäähän, mikä ei kuitenkaan riitä täysin alapäähän tulevaa kevennystä kompensoimaan, vaan meidän esityksemme johtaisi siihen, että valtion verokertymä vähenisi noin 400 miljoonaa markkaa vuositulotasoilla, siis ei kuitenkaan sen enempää tulisi aukkoa. Sen vuoksi olemme lähteneet siitä, että tämä 400 miljoonan aukko voitaisiin paikata sillä, että tiukennettaisiin pääomatuloverotusta esimerkiksi 30 prosenttiin, jota olemme esittäneet siitä lähtien, kun pääomaverotulolaki tässä salissa hyväksyttiin. Samalla olemme myös esittäneet lievää viennin verottamista ja myös olemme valmiita siihen, että ympäristöverotusta asteittain lisättäisiin, kunhan se tehdään oikeudenmukaisella tavalla ja niin, että ei panna kärsimään siitä sellaisia ihmisiä esimerkiksi polttoaineverossa, jotka eivät voi sellaiselta haittaverolta välttyä.

Valtion tuloveron ylin marginaaliprosentti on tällä hetkellä 39, siis myös tässä hallituksen esityksessä. Kun lisäksi otetaan huomioon kunnallisveroäyrin hinta, työeläkemaksu, lainavero, kansaneläkevakuutusmaksu, sairausvakuutusmaksu, työttömyysvakuutusmaksu, niin ylimmät marginaalit nousevat nämä kaikki yhteen lukien päälle 70 prosentin. On selvää, että silloin ei ole kovin suurta varaa ylimmän marginaaliveron kiristämiseksi, mutta siitä huolimatta olemme lähteneet siitä, että yläpäässä suoritettaisiin 2 prosentin kiristys. Olemme lähteneet siitä, että laman kulujen maksamiseen kuitenkin pitää

osallistua enemmän niitten, joilla siihen on varaa, eikä niinpäin kuin hallitus on menetellyt, että kevennetään varallisuuden verottamista jatkuvasti ja keksitään pienituloisille ja yleensä palkansaajille aina lisämaksuja.

Tämän tuloveroasteikon tarkistamisen lisäksi olemme myös esittäneet varallisuusveroasteikon muuttamista siten, että verotettavan varallisuuden alaraja laskettaisiin nykyisestä 1,1 miljoonasta 600 000 markkaan ja alarajan ylittävän varallisuuden veroprosentti korotettaisiin 0,9:stä 1,2 prosenttiin. Tulemme nämä esitykset tekemään yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Sitten vielä muutama sana esityksistä n:ot 175 ja 184.

Hallituksen esityksestä n:o 175, tuloverolain muuttamisesta, tehty valiokunnan mietintö pitää sisällään sekä parannuksia että huononnuksia hallituksen esitykseen nähden. Parannuksena pidän ilman muuta sitä, että valiokunnassa saatiin työsuhdeoptioitten asia kuntoon niiden optioiden osalta, joita hallituksen esityksen antamisen jälkeen olisi aikaistettu ja otettu niistä tämän vuoden aikana pääomatuloverotuksen kautta "omat pois" eli lievällä verotuksella verrattuna siihen, mitä tuloverotus on. Tämä muutos oli mielestäni erittäin hyvä ja merkittävä parannus hallituksen esitykseen nähden.

Mutta taas tapansa mukaan hallitus tälläkin esityksellä kyllä pienituloisia kurittaa. Työmatkakulujen omavastuuta ollaan nostamassa 2 500:een nykyisestä 2 000 markasta ja samoin tulonhankkimisvähennystä lasketaan 600 markalla eli 1 500 markkaan kuukaudessa. Tällä kohtaa, kun on kysymys yleensä pienituloisista ihmisistä ja palkansaajista, hallituksella ei ole minkäänlaista sääliä. Ymmärtämys aina liittyy omistajien ja varallisuuden ja hyvätuloisten puolelle.

Mutta kuten ed. Backmankin totesi äskeisessä puheenvuorossaan, pääomatuloille löytyi valiokunnassa kyllä jälleen ymmärtämystä, eli tältä osin valiokunta huononsi hallituksen esitystä. Hallitus esitti, että jos elinkeinon tai maatalouden harjoittajan nettovarallisuus jää alle 30 000 markan, pääomatulo-osuutta ei lainkaan laskettaisi. Valiokunta poisti tämän rajan eli halusi, että pienetkin rippeet, kaikki mahdollinen nettovarallisuus, tuottavat lievemmin verotettavaa tuloa omistajilleen. Tältä osin valiokunta osasi pitää taas parempiosaisten ihmisten puolta.

Varallisuusverolain muuttamisessa hallitus on taas omistajien asialla. Tällä esityksellä kevennetään ennestäänkin alhaista varallisuusverotusta.

Omistajayrittäjien osakkeista ja muusta yritysvarallisuudesta otetaan huomioon vain 30 prosenttia verotuksessa. Tämä on kyllä todella kaunista. Samalla kun palkansaaajien verotusta joka paikassa kiristetään, tässä menetellään näin, että otetaan osa vain varallisuudesta huomioon ja päästään verotuksessa helpommalla.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan näin: "Ehdotetut muutokset - - alentaisivat kaiken kaikkiaan varallisuusverotuksen laskentaperustetta ja sitä myötä myös varallisuusveron tuottoa." Tällaista periaatetta vasemmistoliitto ei voi hyväksyä. Silloin kun kerran palkansaaajien verotusta jatkuvasti kiristetään, ei voida lähteä siitä, että varallisuusveron tuottoa ollaan tietten tahtoen laskemassa. Sitä me emme voi hyväksyä.

Todella liikuttavaa on se hallituksen esityksen perusteluitten teksti, mitä ed. Backmankin lainasi, eli sanataarkasti näin: "Yritystoiminnalle varallisuusverotuksesta syntyviä ongelmia voitaisiin lieventää siten, että vain osa yritysvarallisuudesta katsottaisiin omistajayrittäjän veronalaisiksi varoiksi." Tämä on todella liikuttavaa, ja ihmettelen, että tämän kaltaisia tekstejä tämmöisenä lama-aikana kehdataan kirjoittaa edes perusteluihin. Totta kai kaikille aiheutuu verotuksesta ongelmia. En usko, että Suomesta löytyy ketään semmoista, joka ei koe erotusta ongelmana. Mitä korkeampi verotus on, sitä suurempana ongelmana ihmiset sen kokevat.

Olisi todella hienoa, että joskus palkansaaajien suuntaankin voisi hallitus ojentaa kätensä sillä lailla ja ilmoittaa, että palkkatuloista otetaan vain esimerkiksi 30 prosenttia verotuksessa huomioon, kun verotus tuottaa erityisesti pienituloisille näinä päivinä kovasti ongelmia. Mutta tämän suuntaisia esityksiä emme ole tämän hallituksen aikana nähneet.

Arvoisa puhemies! Mitä tulee siihen, että äsken erityisesti salin oikealta laidalta ilmoitettiin närkästystä, kun me täällä vasemmalla laidalla arvostelemme sitä, että varallisuusverotusta ollaan keventämässä, on kuitenkin syytä muistaa, että varallisuusvero ei tässä maassa ole köyhien ongelma, ei missään tapauksessa. Jokainen teistä tietää sen, että varallisuutta pitää olla melko paljon, että siitä yleensä joutuu maksamaan veroa. Jos hallituksen suurin huoli on se, että varallisuusverotusta pitäisi tässä maassa ja tämän laman aikana keventää, niin johan on kyllä aikoihin eletty!

Ed. M ä k i p ä ä : Arvoisa puhemies! Käsitteleen hallituksen esitystä n:o 154. On todettava,

että verotus Suomessa on tällä hetkellä maailmanennätystasolla. Koskaan eivät suomalaiset ole joutuneet maksamaan yhtä paljon veroa kuin tällä hetkellä, lukuun ottamatta suurituloisimpia verovelvollisia ennen viimeksi toteutettuja verohelpotuksia. Hallituksen toimesta toteutetut veronkorotukset ovat olleet kaikille yhtä suuria prosentuaalisesti. Painopistemuutoksia tai progression kiristystä ei ole tehty edes kaikkein suurituloisimmille. Tästä on seurannut pienituloisten ostovoiman romahtaminen, kun siihen on vielä liittynyt useiden sosiaalisten etuuksien heikentäminen samoilta tuloluokilta.

SMP:n mielestä verotusta tulisi lieventää tuloverotuksen osalta pienituloisimpien kohdalla. Valtionverosta vapaiden tulojen alarajaa tulisi nostaa niin, että alle 52 000 markkaa verotettavaa tuloa saavat maksaisivat vain kunnallisveroa, elleivät tulot jää senkin alarajan ulkopuolelle.

Mutta, arvoisa puhemies, lyhyesti: SMP:n esittämässä veroasteikossa kiristettäisiin verotusta kaikkein suurituloisimpien kohdalla, ja tämä kiristys alkaisi 200 000 markan osalta. Marginaaliveroprosentti nousisi suurin piirtein verouudistusta edeltäneeseen tasoon eli vajaa 80 prosenttiin. Vallitsevassa taloudellisessa tilanteessa se on perusteltua. Veroa on otettava sieltä, missä on vielä veronmaksukykyä.

Arvoisa puhemies! Ehdotankin, että 5) kohdan, ehdotus vuoden 1995 veroasteikkolaiksi, käsittelyn pohjaksi otettaisiin nimelläni kulkevaan lakialoitteeseen n:o 66 sisältyvä lakiehdotus.

Aivan lyhyesti, mitä tulee näihin muihin hallituksen esityksiin:

N:o 175 on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta. On syytä yhtyä siihen, mitä ed. Apukka sanoi, että hallitus näin joulun allakaan ei muista pienituloisia. Ihmetyttävät nämä työmatkakustannusten omavastuuosuuksien korottamiset ja samoin tulonhankkimisvähennyksen alennukset. Tässä esityksessä olemme muiden oppositiopuolueiden vastalauseiden takana, omaa emme ole esittämässä. Mitä tulee ed. Laxin muutosehdotukseen, emme kannata sitä.

Hallituksen esitys n:o 184 laiksi varallisuusverolain muuttamisesta mielestämme on paikallaan ja tuemme esitystä.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mäkipään tekemä esitys veroasteikkolaiksi, siltä osin kuin siinä on kyse

siitä, että verotettavan tulon alarajaa nostetaan 42 000 markasta 52 000 markkaan, toimii päinvastoin kuin ymmärsin esittäjän tavoitteena olevan, koska mitä korkeammalle alarajaa nostetaan, sitä enemmän siitä suurituloiset hyötyvät, koska kaikki me, jotka tienamme yli sen, saisimme näin ensimmäiset 52 000 markkaa verovaapaasti.

Ed. Seppänen: Arvoisa puhemies! Me olemme nyt vähän aikaa saaneet todistaa niitä vaikutuksia, joita tämän hallituksen esittämällä "vuosisadan verouudistuksella" on ollut suomalaisen yhteiskuntaan. Vuosisadan verouudistuksen keskeinen sisältöhän oli se, että pääomatulojen veroprosenttia alennettiin erityisesti niiden ihmisten osalta, joilla on suuret tulot, ottamalla käyttöön yhtäläinen pääomaverokanta. Sen seurauksena osingot ovat kokonaan vapautetut verotukselta. Osingon saajien ei tarvitse maksaa lainkaan veroa, koska yhtiöveron hyvitysjärjestelmän mukaan veron maksavat osingon maksajat, eivät osingon saajat. Myöskin vuokra- ja korkotulot ovat sellaista etuoikeutettua pääomatuloa, että siitä hyötyvät kaikkein suurituloisimmat suomalaiset.

Haluan kiinnittää huomiota siihen, miten suomalaiset yritysjohtajat ovat viime päivinä esiintyneet. Palkankorotusrintamalla ovat yksimielisesti esittäneet ajatuksia, joiden mukaan työntekijöiden palkkoja ei pitäisi korottaa ja miten palkankorotukset ovat vahingollisia erilaisten asioiden hoitamiseksi.

Tänä päivänä tästä asiasta näytti puhuneen SYPin entinen pääjohtaja Ahti Hirvonen, yksi Suomen suurimmista pankkikriisissä. Minä ihmettelen, millä asiantuntemuksella ja millä moraalilla hän toimii, kun hän esittää ajatuksia siitä, miten työttömyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa pitäisi torjua viemällä pois edelleenkin kansalaisten ostovoimaa. Pääjohtaja Hirvosen resepti on hyvin ristiriitainen. Hän siis haluaisi alentaa palkkoja, että luotaisiin työllisyyttä, ja sitä varten pitäisi nostaa korkoja: siis palkat alas ja korot ylös ja työttömyys pois. Kuulostaa uskomattomalta tavalta hoitaa Suomen kansantalouden asioita. Samaan korkojen korottamiseen ja korkojen ylläpitämiseen tietysti kuuluisi vielä sekin, että hän varmaan kannattaisi selvitysmies Matti Pekkasen työryhmän esitystä ja vaatisi sen hyväksymistä. Sillä tavallahan nämä asiat toimivat, että esitetään toisistaan irrallisia vaatimuksia, jotka ovat toisensa poissulkevia. Hämmästyttävää on, että tällaisia vaati-

muksia esittivät myös yritysjohtajat, eikä se ole mistään muusta näkökulmasta ymmärrettävissä kuin siitä, että he ovat jo saaneet Suomen lamaan pankkikriisin kautta, ovat siis pankkikriisissä.

Sama joukko, johon kuuluu myös pääjohtaja Ahti Hirvonen, on ottanut käyttöön erilaisia menetelmiä, joilla paitsi hankitaan itselle ylimääräisiä tuloja ns. optiolainojen kautta myös yritetään helpottaa tällaisten tulojen verotusta. Suomessa noin 30 yritystä on ottanut käyttöön huippujohtoa varten ns. optiolainoja, joissa johtajat lainaavat yhtiölleen korkealla korolla rahaa ja saavat vastineeksi option yhtiöiden osakkeiden merkitsemiseen.

Nyt, kun meillä on käsillä lakiesitys, uudistus, jolla tällaiset johdon optiolainat pannaan verolle, mielestäni se on oikeutettu ja perusteltu lainmuutosesitys. Optiolainojen käyttöönotto on paitsi tulojen saalistamista ja sitä kautta johtajien ahneuden täytöntöönpanoa myös ollut veronkiertoa. Mielestäni nyt käsillä olevalla hallituksen esityksellä tämä veronkierto tukitaan ja on tukittu. Jos lakiesitykseen jää porsaanreikiä, vika ei ole silloin suomen kielessä. Minusta suomen kielellä tämä asia on yksiselitteinen, ja näyttää siltä, että kaikki porsaanreiät tulevat tuki- tuiksi ja veronkierto optiolainoilla ei pääse tapahtumaan. Jos veronkiertoa tapahtuu, silloin vika ei ole suomen kielessä eikä lakitekstissä vaan siinä tulkinnassa, jonka verottaja tai oikeusistui- met ottavat asiassa. Kun me olemme asiasta päättämässä, minusta lakiesitys näyttää tukki- van kaikki mahdollisuudet, ja sitä pitää tulkita siihen tapaan, että mitään verokiertoa mahdolli- suuksia ei tämän jälkeen jää jäljelle.

Tässähän on ollut erilaisia metodeja veron- kierron jatkamiseksi. Rauma-Repolassa yriteti- in aikaistaa optio-oikeuksien hyväksikäyttö niin, että optiot olisi saatu merkitä jo ennen opti- on varsinaista laukeamista. Cultorissa oli toinen metodi, toinen menetelmä. Siellä annettiin kah- deksalle yritysjohton jäsenelle mahdollisuus siir- tää optiolainaan liittyvä osakkeidenmerkitsemis- oikeus ennen vuoden päättymistä jollekulle toi- selle, useassa tapauksessa perheenjäsenelle, tai jollekin toiselle yhtiölle, joka olisi sen saanut ja sitä kautta olisi välttytty maksamasta sitä palkka- veroa, joka nyt optiosta menee lakiesityksen pe- rusteella ensi vuoden jälkeen.

Jos halutaan antaa hallitukselle jostakin asia- sta tunnustusta, on annettava nyt tunnustusta si- tä, että optioveronkierto ollaan tukkimassa. Tä- sä mielessä minusta on hämmästyttävää, että sa-

lista löytyy sellaisia yritysjohtajien ja suurpääoman asianajajia kuin ed. Lax, joka vielä pyrkii tuomaan eduskunnan käsiteltäväksi lakiesityksen, jolla helpotetaan veronkiertoa, tai optiolainoja ei panna siinä mitassa verolle hänen esityksensä mukaan, kuin on perusteltua ja hallitus tekemässä.

Hallituksen lakiesitys ei poista sitä ongelmaa, joka liittyy ylipäättään optiolainoihin, että yritysjohtajien palkankorotuksia toteutetaan optiolainojen avulla. On aivan selvää, että kysymyksessä ovat palkankorotukset. Kun yritysjohtajat arvostelevat muiden saamia palkankorotuksia, he unohtavat, että optiolainojen avulla he itse ovat saamassa jättiläismäisiä palkankorotuksia. Cultorin tapauksessa esimerkiksi nykyisten pörssikurssien mukaan konsernijohtajien jäsenille on menossa 2 miljoonaa markkaa per ukko, ja se on mielestäni paljon palkankorotusta varsinkin, kun siihen näytti liittyvän veronkiertomahdollisuus, joka nyt ollaan tukkimassa.

Se, että veronkierto estetään, on positiivinen asia, mutta se ei poista sitä ongelmaa, että yhteiskunnassa yritysjohtajat ovat saamassa ainakin 30 suuryhtiössä optiolainoja, joita verotetaan kuin palkkaa mutta jotka ovat perusteetonta tuloa silloin, kun palkankorotukset ovat muilta kortilla ja kun samat yritysjohtajat haluavat esittää, että ostovoiman lisäystä ei pitäisi muitten osalta tapahtua.

Arvoisa puhemies! Tältä osin minusta hallituksen esitys on perusteltu, mutta mitä yleisiin verotuksen painopisteisiin tulee, haluan kiinnittää huomiota ed. Apukan tapaan siihen, miten pääomatulot yleisesti ottaen ovat verottajan erityisessä suojeluksessa. Muistutan tässä yhteydessä myös siitä, että suurituloisille sinipunahallituksen aikana annetut verohelpotukset jäävät edelleen pääosin voimaan. Ei niitä ole vielä vuoteen 94 tai 95 mennessä kumottu, vaan suurituloiset maksavat pienempää marginaaliveroprosenttia suurista tuloistaan kuin maksoivat 80-luvun loppupuolella, ja se asia on epäoikeudenmukainen siltä osin, että kaikilta muilta palkansaajilta veroprosentteja on huomattavasti korotettu siitä, mitä ministeri Liikasen verouudistuksen yhteydessä jäi jäljelle.

Haluan tässä yhteydessä vielä kannattaa ed. Luukkaisen esittämiä ajatuksia verotuksen kohdistamisesta ympäristö- ja energiaveroihin. Mutta samalla toistan ne ongelmat, jotka liittyvät siihen, että Suomi on liittynyt EU:n jäseneksi, ja EU:n yleiseen toimintakyvyyttömyyteen. Tässä asiassa EU-maiden edut ovat erilaisia, mutta siitä

huolimatta toivon, että Suomessa voisimme olla aktiivisesti näitä verotusmuotoja lisäämässä ja sillä tavalla kehittämässä verotusta moderniin suuntaan sillä tavalla, että sitä käytetään myöskin kannustimena ja vipusimena tahdottujen muiden kuin fiskaalisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Ed. L i n n a i n m a a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen ed. Seppäsen kanssa siinä yhtä mieltä, että nyt valiokuntakäsittelyn jälkeen ilmeisesti on saatu kyseinen verotusnäkökohta aika tyydyttävään muotoon. Mutta kun ed. Seppänen totesi, että optiojärjestelyt ovat tulojen saalistusta, vastustan tällaista näkemystä. Optiolainajärjestelyissä on ollut päinvastoin kannustuksenäkökulma taustalla, eivätkä ne ole kohdistuneet pelkästään yritysjohtoon, vaan on myös henkilöstön osakeoptioita. Voidaan sanoa, että osakeomistukseen perustuva kannustujärjestelmä on yleistynyt paitsi Suomessa myös muualla maailmassa. Pyrkimyksenä on ollut mm. tällä tavoin turvata yhtiöille kilpailukykyinen asema johtavien henkilöresurssien osalta. Esimerkiksi kauppa- ja teollisuusministeriö on suhtautunut näihin hyvin myönteisesti ja antanut mahdollisuuden valtionyhtiöissäkin toteuttaa näitä. Ministeriö on lähtenyt siitä, että optiolainajärjestelmä on kiinteä osa yhtiön tavoiteohjaus- ja tulospalkkausjärjestelmää. Ihan tällainen yksipuolinen näkemys siitä, että se olisi pelkkää tulojen saalistusta, on virheellinen.

Ed. S e p p ä n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ihmettelen, että ed. Linnainmaa puolustelee yritysjohtajien saamia optioita käyttäen hyväksi työntekijöitä, kun työntekijät eivät suinkaan ole mikään erityinen saaja-osapuoli useimmissa 30 käsiteltävästä tapauksesta. Esimerkiksi Cultorissa, jonka mainitsin esimerkkinä, optioita saa vain kahdeksan konsernijohtajien jäsentä ja heille, niin kuin mainitsin, on tulossa 2 miljoonaa markkaa per johtaja tällaista ylimääräistä rahaa, työntekijöille ei penniäkään. Minun on helppo ymmärtää, että Cultorin johtajat vastustavat kaikenlaisia palkankorotuksia vedoten siihen, että se heikentää työllisyyttä, niin kuin lehdistä on viime päivinä saatu lukea. Mutta kai tämä 2 miljoonaa markkaa per johtaja heikentää työllisyyttä sekin, jos asiaa tarkastellaan siitä näkökulmasta, että kaikki palkankorotukset heikentävät työllisyyttä ja parantavat työttömyyttä. Sitähän te näytätte haluavan silloin, kun te olette kannattamassa tällaisia järjestelyjä.

Mitä tulee optiolainoihin valtionyhtiöissä, ne ovat mielestäni huonosti perusteltuja. Jos valtionyhtiöissä tällaiseen järjestelyyn mennään, se tuntuu olevan ristiriidassa niiden tavoitteiden kanssa, jotka lakiesityksellä on. Olen vastustanut valtionyhtiöissä — Enso-Gutzeitissa, Valmetissa, Rautaruukissa ja itse asiassa kaikissa valtion pörssi-yhtiöissä — käytössä olevaa menetelmää sen takia, että se asettaa johtajille turhan paljon etuisuuksia ilman, että siihen on perusteita. Esimerkiksi Sokerissa, Cultorissa, hyvä tulos, jonka yhtiö saavuttaa, perustuu aika pitkälti siihen monopoliasemaan, joka yhtiöllä on Suomen sokerimarkkinoilla. Ei siinä kovin kummoisia yritysjohton toimenpiteitä tarvita. Makea menee Suomessa kaupaksi ja tuottaa yhtiölle optiorahaa.

P u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. J u r v a: Arvoisa puhemies! Ed. Mäkipään lakiehdotus n:o 66 on mielestäni oikeudenmukainen ja oikean suuntainen varsinkin kaikkien pienituloisimpia kohtaan. Tästä syystä kannatan ed. Mäkipään ehdotusta lakialoitteeseen n:o 66 sisältyvän lakiehdotuksen ottamisesta käsittelemään pohjaksi.

Ed. L a i n e: Rouva puhemies! Vasemmistoliiton kansanedustajat ovat käsitelleet veropaketin useita osia, valottaneet sen eri puolia. Otan puheenvuorossani esiin yhden näkökulman, jota mielestäni ei ainakaan siinä katsannossa, jota nyt tarkoitan, olen tarkemmin käsitellyt. Kysymys on siitä, miten suhtaudutaan varsinaisesti pienituloisimpien, esimerkiksi eläkeläisten, verottamiseen. Me olemme tänään käsitelleet esimerkiksi sosiaaliturvamaksuasiain yhteydessä eläkeläisiin kohdistuvaa verotusta sosiaaliturvamaksujen, kansaneläkevakuutusmaksujen ja sairausvakuutusmaksujen, osalta.

Haluan todeta, että siellä täällä kuulee varsin usein erityisesti porvarillisista piireistä, mutta joskus myös vasemmiston taholta ja jopa vasemmistoliittolaisten taholta, että pidetään selvänä, että kunnallisveroäyriä hintaa pitää korottaa, jotta voidaan kuntalaisille palveluja saada lisää. Tällä perustelulla tämä näkökanta varmasti tuntuu ihan oikealtaikin, että täytyy palveluja saada ja siksi pitää kunnallisveroäyriä hintaa korottaa. Usein kuitenkin unohdetaan, että kunnallisveroäyrien määrään liittyy hyvin olennaisella tavalla muita sidottuja maksuja, jotka määräytyvät kun-

nallisveroäyrien lukumäärän perusteella. Tämä jää usein huomaamatta. Joskus esiintyy sellainenkin käsitys, että eiväthän vähävaraiset maksa kunnallisveroa.

Näistä kaikista syistä esitän nyt vain yhden esimerkkilaskelman, jolla haluan kiinnittää niiden kansanedustajien ja vaikkapa muidenkin huomiota, jotka ovat pienituloisimpien verotuksesta kiinnostuneita. Tämä on kylläkin Veronmaksajain Keskusliiton tilasto, mutta en nyt voi epäillä, ettei se pitäisi paikkaansa. Ne esimerkit, jotka kerron, koskevat keskivertoeläkkeensaajaa ensimmäisessä kuntaryhmässä. Voitaisiin ottaa varmasti aivan pienimmän kansaneläketulon saaja, mutta esimerkki rakentuu keskivertoeläkkeensaajan tuloille.

Ensinnä totean, että kun tällainen yksinäinen keskivertoeläkkeensaaja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksoi vuonna 1990 valtionveroa 521 markkaa, niin Veronmaksajain Keskusliiton tilaston mukaan samanlainen keskivertoeläkeläinen maksaa tänä vuonna valtionveroa 841 markkaa. Tässä tapauksessa, tällä katsauskaudella, korotuksen määrä on yli 40 prosenttia. Unohdin sanoa, että keskivertoeläkeläisen kokonaiseläke oli vuonna 1990 eli ensin mainittuna vuonna 3 896 markkaa, kun se tänä vuonna on tämän tilaston mukaan 4 656 markkaa. Valtionvero vuonna 1990 teki 1,1 prosenttia hänen eläkkeestään ja tänä vuonna 1,5 prosenttia. Mutta pyydän nyt kiinnittämään huomiota markkamääriin, siis 521 markkaa ensin mainittuna ja 841 markkaa tänä vuonna.

Entä sitten, kun siirrytään kunnallisveroon? Tällainen henkilö maksoi vuonna 1990 kunnallisveroa 5 376 markkaa ja maksaa tulevina vuosina 7 906 markkaa. Tässä on mukana myös kunnallisveron liitännäiset. Tässä korotus on jo noin 80 prosentin luokkaa tältä osin, kysymys on siis kunnallisverosta ja sen liitännäisistä. Verotuksen korotus on prosenttilukemina yli kaksi kertaa suurempi kuin valtionveron osalta.

Nyt on vielä otettava huomioon, että vuonna 1992 tuli mukaan kansaneläkevakuutusmaksu ja vuonna 1993 eläkeläisvero, jotka tässä tapauksessa merkitsivät tänä vuonna kansaneläkevakuutusmaksun osalta 591 markan menoja ja eläkeläisveron muodossa 1 526 markkaa.

Kun nämä kaikki lasketaan yhteen, 841 markkaa valtionveroa maksava joutuu maksamaan kansaneläkevakuutusmaksua 591 markkaa, eläkeläisveroa 1 526 markkaa ja kunnallisveroa liitännäisineen 7 906 markkaa, eli kaiken kaikkiaan verot ovat 10 864 markkaa. Kuten mainit-

sin, valtionveron osuus oli vain 841 markkaa eli 10 000 markkaa on muita veroja ja kuitenkin on keskivertoeläkkeensaajasta kysymys.

Tämä oli se lisä, jonka verokeskusteluun halusin ehkä vaikeastikin muistettavin ja ymmärrettävin numeroin kertoa.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan toinen varapuhemies Pelttari.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Ed. Laineen eläkeläisten verotusta koskevaan puheenvuoroon liittyen haluan lainata lyhyen jakson vihreiden eduskuntaryhmän keväällä tekemästä välikysymyksestä verotuksen sietämättömästä kireydestä. Silloin välikysymyksessä totesimme, että porvarihallitus on jo vetänyt eläkeläisiltäkin takaisin kaikki verohelpotukset, jotka sinipunahallitus antoi. Nyt on todella edessä absurdi tilanne, jossa noin 5 000 markkaa ylittävää kuukausieläkettä verotetaan ankarammin kuin vastaavaa palkkatulota, mikä on aika korni ratkaisu. Todellakin nyt on ensimmäinen kerta ajanjaksolla vuodesta 1987 vuoteen 1994, jolloin keskivertoeläkeläisen nettotulot pienenevät. Tämä on erittäin omalaatuista.

Arvoisa puhemies! Kun vasta puheenvuoroni jälkeen, kun tämän aiheen ensimmäisen puheenvuoron jo käytn, kävi ilmi, että tässä yhteydessä voi puhua päiväjärjestyksen 5) kohdan lisäksi 6) ja 7) kohdasta, käytän nyt puheenvuoron, joka koskee 6) kohtaa.

Valtiovarainvaliokunnan enemmistö on tuloverolain esityksen n:o 175 yhteydessä hylännyt ed. Takalan ym. lakialoitteen n:o 9/1993 vp, jossa oli yli 100 allekirjoittajaa, joiden joukossa on nykyisiä valtiovarainvaliokunnan jäseniä kolmisenkymmentä, joukossa mm. sellaiset nimet kuin Aapo Saari, valiokunnan puheenjohtaja, Kimmo Sasi, verojaoston puheenjohtaja, Lahti-Nuuttila, Vihriälä, Liikkanen, Näsi, Enestam, Mäki-Hakola, Tiuri, allekirjoittanut, Rauramo, Alaranta, Nyby, Lahtinen, Saastamoinen, Laaksonen, Jokiniemi, Ryyänen, Linnainmaa, Jääskeläinen, Turunen, T. Roos, Hurskainen, Renko, Järvilahti, Ala-Nissilä, Malm, Vähäkangas, Rajamäki, Savela ja Lehtosaari.

Ed. Takalan lakialoitteella olisi verotuksen kevennyksellä parannettu kotitalouksien työllistämismahdollisuuksia silloin, kun kotitalous on hoitoavun tarpeessa. Kunnallisen päivähoiton kehittymisestä huolimatta maassamme on edel-

leen lukuisia perheitä, joille kotiapulaisen palkkaaminen on ainoa ratkaisu. Tarve kohdistuu erityisesti 3—6-vuotiaiden lasten vanhempiin, jotka eivät ole kotihoidon tuen piirissä.

Myös vanhusväestön määrän kasvaminen lisää tulevaisuudessa säännöllistä hoitoapua tarvitsevien vanhusten määrää. Laitoshoidon vaihtoehtona useille vanhuksille olisikin hoitajan palkkaaminen kotiin. Sekä lasten että muiden hoitoa tarvitsevien kannalta kotona tapahtuva hoitotyö on turvallisin ja läheisin hoitovaihtoehto. Se on myös yhteiskunnan kannalta laitoshoitoa edullisempi hoitomuoto, sillä näin yhteiskunnalta säästyisivät laitospaikan järjestämisestä ja ylläpitämisestä aiheutuvat kustannukset.

Työttömyys on tällä hetkellä yhteiskunnan kipein ongelma. Kun työttömien määrä on lähes puoli miljoonaa, on nyt äärimmäisen tärkeää hyödyntää kaikki mahdollisuudet uusien työpaikkojen luomiseen. Siksi onkin sekä sosiaalisesti että kansantaloudellisesti että myös ennen kaikkea vallitseva työllisyystilanne huomioon ottaen perusteltua tukea verotuksellisesti sellaisia verovelvollisia, joilla on tahtoa järjestää lapselle, vanhukselle, vammaiselle tai muulle hoidon tarpeessa olevalle omaiselle kotihoitoa. Myös hoitotyön inhimillisin muoto eli kotihoito on huolestuttavasti vähentynyt yhteiskunnassamme. Tuloverolain muuttaminen ehdotetulla tavalla on yksi keino edistää kotihoidon mahdollisuuksia.

Ed. Takalan aloitteen mukaisesti tulen ehdottaa lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä, että valtionverotuksessa verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on oikeus vähentää kokonaistulostaan hoitajana toimivalle henkilölle maksamansa ennakonpidätyksen alainen palkka sekä siitä suoritettua työnantajan sairausvakuutus-, kansaneläke-, työeläke- ja tapaturmavakuutusmaksu, jos verovelvollinen on työnantajan asemassa ja hoitaja on hoitanut verovelvollisen tai tämän puolison lapsia, vanhempia, vammaisia tai muita hoidon tarpeessa olevia omaisia eikä verovelvollinen tai puoliso saa yhteiskunnalta muuta tukea tähän tarkoitukseen. Tämän lisäksi esitän, että sama oikeus koskee verovelvollista, joka on itse tai jonka puoliso on hoidon tai avun tarpeessa, ja tämä koskee siis 99 §:ää.

Ed. Linnainmaa (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Takalan aloitteesta, josta ed. Luukkainen luetteli pitkän rivin nimiä, jotka olivat sitä aikanaan tukemassa, olen vieläkin sitä mieltä, että aloite on hyvä. Toivottavasti jatkossa

voimme sen sisältöisen asian uudelleen ottaa käsitteilyyn. Kuitenkin samaan asiaan liittyy parhailaan meneillään oleva kaksivuotinen kokeilu, jossa työllisyysasetuksessa tarkoitettu työllistämistuki on myös kotitalouksille saatavissa tähän tarkoitukseen ja se on verovapaata tuloa, joten olen sitä mieltä, että monenlaisia systeemejä ei pitäisi luoda vaihtoehtoisiksi. Katsotaan tämä kokeilu ensin ja sen jälkeen voidaan palata asiaan.

Ed. H ä m ä l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuulun niihin harvoin valtiovarainvaliokunnan jäseniin, jotka eivät aikanaan allekirjoittaneet tätä aloitetta, ja olen edelleen sitä mieltä, että kantani oli silloin perusteltu. Kaikki nämä verovähennysten kautta kotiapulaisten tai hoitajan palkkaamiseen pyrkivät ratkaisut ovat sellaisia, jotka toteutuessaan voivat tuoda apua erittäin hyvätulolisille, mutta vain erittäin hyvätulolisille. On tietenkin lähdettävä siitä, että jos joku palkkaa hoitajan kotiin joko itseään tai lastaan hoitamaan, tämän hoitajan tulee elää sillä palkalla. Sen lisäksi hoitajan palkasta pitää maksaa vielä kaikki työnantajamaksut, vakuutukset jne. Jotta tästä voisi suoriutua, pitää olla tavattoman hyvät tulot, jotta oman elämisen jälkeen jää vielä mahdollisuus ensinnäkin palkkaamiseen ja sosiaaliturvamaksuihin. Ei auta mitään, jos on teoreettinen verovähennys, jos tulot ovat niin pienet, etteivät ne riitä tällaiseen toisen henkilön palkkaamiseen.

Aikanaan kokeiltiin Lex Sasilla, jolla myönnettiin sosiaaliturvamaksujen vähennysoikeus, ja sitä myös perusteltiin laajana työllisyysaloitteena ja kotona tapahtuvien palvelujen kehittämisalotteena. Tosiasia on, että sitä pystyi aikanaan käyttämään Suomenmaassa muutama tuhat henkilöä. Kaikki aikaisemmat kokeilut ovat olleet saman suuntaisia. Tulos on ollut samanlainen. Ne ovat erittäin harvojen ja erittäin hyvätuoloisten käytettävissä.

Ed. H a s s i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puutun samaan asiaan, josta ed. Hämäläinenkin puhui. On selvä asia, että nykyisten ehtojen vallitessa ne kotitaloudet, jotka pystyvät palkkaamaan aivan laillisesti hoitajan, olipa tämä sitten lasta tai vanhempaa tai ketä tahansa perheenjäsentä hoitava, tai jotka pystyvät palkkaamaan pitempiä aikaista remonttia tekevän työntekijän aivan laillisesti, ovat todella erittäin hyvätuloisia. Sen sijaan muutos, jota ed. Luukkainen esitteli, laajentaisi oleellisesti niiden koti-

talouksien määrää, jotka tämän pystyisivät tekemään.

Mieleeni on jäänyt professori Antti Kasvion toteamus eräässä seminaarissa, että kotitalouksien liikevaihto, jos halutaan tällaista käsitettä käyttää, on noin 500 miljardia markkaa vuodessa. Teoriassa kotitalouksilla voisi tässä maassa olla aika suuri työllistävä potentiaali, mutta me olemme rakentaneet systeemit sellaisiksi, että tämä kotitalouksien työllistävä potentiaali ei pääse toteutumaan. Mielestäni systeemiä pitäisi muuttaa niin, että tämäkin työllistämismahdollisuus nykyistä huomattavasti laajemmin tulisi käyttöön.

Ed. L u u k k a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan ed. Linnainmaalle, että mainitsemanne työllistämiskokeilu on huomattavasti suppeampi malli kuin se, mistä tässä on kyse. Toinen asia on se, että tällä esityksellä kyllä estetään tuplatuen käyttö, koska tässä on nimenomaan ehto, että tätä ei saa, jos saa jotakin muuta yhteiskunnallista tukea samaan tarkoitukseen, ja ed. Hassi jo vastasikin ed. Hämäläiselle.

Ed. J ä ä s k e l ä i n e n : Arvoisa herra puhemies! Ed. Hassi tässä kiinnittikin eräisiin tärkeisiin asioihin huomiota, ja kuten valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetystä vastalauseesta näkyy, tulemme kannattamaan ed. Luukkaisen hyvää ehdotusta.

Ed. U k k o l a : Arvoisa puhemies! Kuuntelin huoneessani keskustelua ikuisuusasiasta, ja sitä on käyty varmasti pari vuosikymmentä. Huomaisin, että ed. Hämäläinen vastusti ja varmasti muutkin sosialidemokraatit vastustavat sitä, että sen enempää lapsia, vanhuksia kuin sairaita hoidettaisiin kotona, vaan kaikki on hoidettava kunnallisissa palveluissa. Jos hoitajan palkkauksen verovähennys sallittaisiin, olipa kysymyksessä hyvätuloinen, niin joka tapauksessa paine kunnallisia palveluja kohtaa vähenisi ja sillä tavalla helpotettaisiin vastaavasti muiden, kunnallisia palveluja todella tarvitsevien hoitamista. Paljon kalliimmaksi tulee se, että joudutaan rakentamaan mielettömiä laitoksia tai tukemaan kunnallisen palvelun hoitamista niin lapsille kuin vanhuksille kuin sairaillekin, sen sijaan että tuettaisiin sitä, että heidät hoidetaan inhimillisesti kotona. Tämä on varmasti yksi vedenjakaja, joka jakaa vasemmiston ja oikeiston, on jakanut aina ja tulee jakamaan jatkuvasti. Vain muutama

kansanedustaja, muistaakseni ainakin Sinikka Hurskainen, kannatti 80-luvun lopulla sitä, että kun koti palkkaa lastenhoitajan, hänen palkkakustannuksensa voitaisiin vähentää verotuksessa.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Totta kai minä kannatan kaikkien valinnan vapautta, mutta en toki kannata sitä, että yhteiskunta verovähennysten muodossa nimenomaan tukee ainostaan hyväosaisille tarkoitettuja valinnan mahdollisuuksia. Parhaat valinnan mahdollisuudet, parhaimman hoidon ja parhaimmat palvelut kaikissa tapauksissa tarjoaa se järjestelmä, joka on tämän pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan ydin, jossa verovaroin rahoitetut yhteiset palvelut ovat kaikkien ulottuvilla. Meillä on tällä hetkellä esimerkiksi eduskunnassa mahdollisuus antaa tukea niille pyrkimyksille, joilla päivähoidon subjektiivista oikeutta pyritään saamaan kaikkien lasten oikeudeksi. Se takaa kaikkein suurimmat ja laajimmat mahdollisuudet saada esimerkiksi yhteiskunnan palveluja. Sen sijaan aloite, josta nyt olemme keskustelemassa, kohdistuu hyvin pieneen, suppeaan ryhmään.

Ed. U k k o l a : Arvoisa puhemies! Ed. Hämäläinen osui asian ytimeen. Kysymyshän on siitä, halutaanko vai eikö haluta tukea sitä, että jotkut asiat hoidettaisiin kotona perheen piirissä. Onko kaikki hoidettava tämän hyvinvointiyhteiskunnan toimesta? Nyt nähdään, missä ollaan niin Ruotsissa kuin Suomessakin. Hyvinvointiyhteiskunnan pohja on murentumassa sen takia, että ei sallita eikä ole sallittu muita vaihtoehtoja. Varmasti tulevaisuudessa tähän asiaan joudutaan palaamaan ja antamaan tässä suhteessa vastuuta ihmisille ja perheelle itselleen.

Ed. Hämäläinen ja koko Suomi voisi laskea, paljonko säästetään siinä, että tuettaisiin perheitä eikä laitoksia ja järjestelmiä. Nyt hyvinvointiyhteiskunta tukee laitoksia ja järjestelmiä, ei ihmistä ja perheitä.

Ed. H a s s i : Arvoisa puhemies! Itse asiassa olin päätyvässä samaan kuin ed. Ukkola, että tästä asiasta tarvittaisiin selkeitä laskelmia. Valitettavasti keskustelu tästä asiasta tapahtuu lähinnä asennetasolla. Mutta jos ajatellaan, että palkka, joka pitää maksaa lasten tai vanhusten hoitajalle, pyörisi 5 000—7 000 markan välillä, lienee selvää, että nykyehdoilla työnantajan kausipalkan täytyy olla vähintään 30 000 mar-

kan luokkaa, jotta hän työllistämisestä selviytyisi. Jos sen sijaan vähennyksen pystyisi tekemään, niin kyllä alle 20 000 markan bruttokuukausituilla tästä työllistämisestä olisi mahdollista selvittää. Nämä ovat suuruusluokkalukuja. Tämä selvittänee sitä, että mikäli muutos tehtäisiin, se laajentaisi aivan oleellisesti niiden ihmisten piiriä, jotka tähän työllistämismahdollisuuteen voisivat tarttua.

Ed. Ukkolan tavoin minäkin kaipaen selvityksiä siitä, kuinka suuri ihmisryhmä nyt pystyy työllistämään jonkun kotitalouteensa ja kuinka suurta joukkoa se voisi koskea, jos verovähennysoikeus toteutettaisiin, ja mitkä ovat kustannusvaikutukset valtiolle verrattuna muihin hoitovaihtoehtoihin.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Yleiskeskustelussa on ed. Mäkipää ed. Jurvan kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteen n:o 66 mukainen lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy valtiovarainvaliokunnan mietinnön, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on ed. Mäkipään ehdotus hyväksytty.

T o i n e n v a r a p u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 21 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 68. (Ään. 13)

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan mietinnön.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsitteilyyn.

1 § hyväksytään keskustelutta.

2 §

Keskustelu:

Ed. A p u k k a : Herra puhemies! Ehdotan, että 2 § hyväksyttäisiin mietintöön liitetyn II vastalauseen mukaisena.

Ed. Laaksonen: Herra puhemies! Kannatan ed. Apukan tekemää ehdotusta.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 2 § hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisena, mikä merkitsee veroasteikon keventämistä 3 prosenttiyksiköllä kautta linjan.

Ed. Hassi: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Luukkaisen ehdotusta. Vastaavat verot voidaan koota ympäristöveroilla.

Ed. Mäkipää: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että 2 § kuuluu lakialoitteen 66 mukaisesti, mikä tarkoittaa, että veroasteikkoa kiristettäisiin suurituloisimpien kohdalla.

Ed. Jurva: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Mäkipään tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Apukka ed. Laaksosen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisena.

Ed. Luukkainen on ed. Hassin kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin III vastalauseen mukaisena.

Ed. Mäkipää on ed. Jurvan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin lakialoitteen n:o 66 mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toinen varapuhemies: Äänestysissä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Mäkipään ja ed. Luukkaisen ehdotusten välillä, sitten voittaneesta ed. Apukan ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Mäkipään ja ed. Luukkaisen ehdotusten välillä.

Ed. Mäkipään ehdotus ”jaa”, ed. Luukkaisen ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 113 jaa- ja 12 ei-ääntä, 11 tyhjää; poissa 63. (Ään. 14)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Mäkipään ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Apukan ja ed. Mäkipään ehdotusten välillä.

Ed. Apukan ehdotus ”jaa”, ed. Mäkipään ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 107 jaa- ja 17 ei-ääntä, 13 tyhjää; poissa 62. (Ään. 15)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Apukan ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Apukan ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö ”jaa”, ed. Apukan ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 103 jaa- ja 33 ei-ääntä; poissa 63. (Ään. 16)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

3 §

Keskustelu:

Ed. Backman: Herra puhemies! Ehdotan, että 3 § saa sen muodon, joka on I vastalauseessa.

Ed. Apukka: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Backmanin ehdotusta, koska se on sama kuin meidän vastalauseessamme.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Backman ed. Apukan kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Backmanin ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 73 jaa- ja 61 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 64. (Ään. 17)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

4—6 §, johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. **Kuittinen:** Arvoisa puhemies! Äs-
keisessä äänestyksessä painoin vahingossa ed.
Kosken napilla ”tyhjää”, mutta painoin myös
omaa nappiani.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan
ehdotukseen lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta sekä laiksi tuloverolain 96 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 175

Lakialoitteet n:ot 5, 9, 25 ja 42/1993 vp sekä 24, 46, 47, 54, 67, 71, 75 ja 88

Toivomusaloitteet n:ot 24, 26, 27, 29—32, 35 ja 39/1993 vp sekä 20, 26 ja 28

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 82. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Eduskunta ryhtyy hallituksen esitykseen sekä lakialoitteisiin n:ot 67 ja 75 pohjautuvan lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

21 § hyväksytään keskustelutta.

38 §, jota ei ole mietinnössä

Keskustelu:

Ed. **B a c k m a n:** Herra puhemies! Ehdotan, että 38 § hyväksyttäisiin I vastalauseen eli hallituksen esityksen mukaisena.

Ed. **H ä m ä l ä i n e n:** Herra puhemies! Kannatan ed. Backmanin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Backman ed. Hämäläisen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin hallituksen esityksen mukaisena.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö, jossa ei ole 38 §:ää, ”jaa”; ed. Backmanin ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 67 jaa- ja 66 ei-ääntä; poissa 66. (Ään. 18)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

39, 40, 42, 48, 53, 66, 76 ja 92 § hyväksytään keskustelutta.

93 §

Keskustelu:

Ed. **B a c k m a n:** Herra puhemies! Ehdotan I vastalauseen mukaisesti, että pykälä poistettaisiin, mikä tarkoittaa sitä, että työmatkakuluvähennys säilyy nykyisellään vuonna 1995.

Ed. **H ä m ä l ä i n e n:** Herra puhemies! Kannatan ed. Backmanin ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Backman ed. Hämäläisen kannattamana ehdottanut, että pykälä poistettaisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Mietintö ”jaa”, ed. Backmanin ehdotus ”ei”.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 68 jaa- ja 68 ei-ääntä; poissa 63. (Ään. 19)

Toinen varapuhemies: Kunkoneäänestyksessä äänet ovat menneet tasan, on toimitettava lippuäänestys.

Avustajiksi äänestystoimitukseen kutsun edustajat Heikkinen, Halonen, Ollila ja P. Lepänen.

Lippuäänestys toimitetaan.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä 68 jaa- ja 70 ei-ääntä. (Lippuäänestys 2)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Backmanin ehdotuksen.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

7) Ehdotukset laiksi varallisuusverolain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 184
Lakialoite n:o 85
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 83. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Backman: Herra puhemies! Uskaltaudun vielä esittämään tänään muutaman pykälämuutosehdotuksen yksityiskohtaisessa käsittelyssä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

8) Ehdotus laiksi aluevaihdesta valtion ja Oy Hackman Ab:n välillä

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 299
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 84. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen

jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista annetun lain kumoamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 308
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 85. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotukset laiksi arvonlisäveron palautusten takaisinperinnästä kunnilta annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 310
Lakialoite n:o 73
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 86. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 10 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Eduskunta yhtyy valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotus laiksi liikennevakuutuslain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 316
Liikennevaliokunnan mietintö n:o 18

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 15, 15 a, 16—18, 18 a, 19, 19 a ja 24 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

12) Ehdotukset laiksi ympäristöhallinnosta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 241
Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

1. lakiehdotuksen 1—12 §, johtolause ja nimike,
2. lakiehdotuksen 2 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
3. lakiehdotuksen 16—18 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,
4. lakiehdotuksen 5, 7, 11 ja 14 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

5. lakiehdotuksen 3, 17, 21, 24, 35—37, 40, 41, 45, 49, 50, 58, 59, 65, 66, 74, 75, 77 ja 78 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

6. lakiehdotuksen 28 a § ja 9 luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

7. lakiehdotuksen 33 a § ja 8 luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

8. lakiehdotuksen 16 a, 23 ja 25 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

9. lakiehdotuksen 25 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

10. lakiehdotuksen 32 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

11. lakiehdotuksen 29 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

12. lakiehdotuksen 137 d §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

13. lakiehdotuksen 24 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

14. lakiehdotuksen 26 a § ja 5 luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

15. lakiehdotuksen 18 a §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

16. lakiehdotuksen 16 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

17. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

18. lakiehdotuksen 3 ja 4 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

19. lakiehdotuksen 2—4 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

20. lakiehdotuksen 1 luvun 30 § ja luvun otsikko, 5 luvun 30, 91 ja 93 § ja luvun otsikko, 8 luvun 10 b § ja luvun otsikko, 10 luvun 24 d ja 27 § ja luvun otsikko, 12 luvun 16, 17, 19 ja 20 § ja luvun otsikko, 16 luvun 11 a, 24, 25 ja 28 a § ja luvun otsikko, 17 luvun 11 § ja luvun otsikko, 18 luvun 1 § ja luvun otsikko, 19 luvun 1, 4, 5 a, 9 ja 10 § ja luvun otsikko, 20 luvun 8 § ja luvun otsikko, 21 luvun 1, 8 a, 11 ja 12 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

21. lakiehdotuksen 8 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

22. lakiehdotuksen 18 ja 25 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

23. lakiehdotuksen 5, 6, 18 a, 25—29, 42, 43, 45, 55 ja 66 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

24. lakiehdotuksen 5 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

25. lakiehdotuksen 12 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

26. lakiehdotuksen 7 ja 9—11 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

27. lakiehdotuksen 3 a ja 3 b §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

28. lakiehdotuksen 3 ja 44 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

29. lakiehdotuksen 3, 7 ja 9 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

30. lakiehdotuksen 4 ja 5 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike,

31. lakiehdotuksen 4 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

32. lakiehdotuksen 17 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

13) Ehdotus laiksi yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 262

Liikennevaliokunnan mietintö n:o 19

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on liikennevaliokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 30, 34, 35, 38, 41, 42, 44, 49—51, 54, 66, 73, 75, 78, 100, 101 ja 105—107 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

14) Ehdotukset laeiksi oppisopimuskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja oppisopimuskoulutuksesta annetun lain 16 §:n soveltamisesta vuosina 1995 ja 1996

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 216

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 25. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 4—6, 8 a, 13, 15, 17 ja 19 §, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

15) Ehdotus laiksi eräiden opetustointa koskevien lakien muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 186

Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 27

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 27. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Pykäläinen: Arvoisa herra puhemies! Tässä laissa säädetään mm. eri vähemmistöjen oikeudesta saada opetusta omalla äidinkielellään. Tähän liittyen lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä mietintöön sisältyvän vastalauseen mukaisesti teen pykälänmuutosesitykset.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

16) Ehdotus laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 209

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 41

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 41. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Ojala: Arvoisa puhemies! Eilen tämän asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä jo

toin ilmi sen, että on erittäin uskomatonta, että tänä päivänä maassamme hallitus ylipäättensä voi tuoda sellaisia lakiesityksiä kuin oli tämä hallituksen esitys n:o 209, joka onnekseen sitten valiokunnassa muuttui täydellisesti. Tämä lakihan olisi rikkonut niin hallitusmuodon 5 §:ää kuin myöskin kansainvälisiä sopimuksia.

Hallituksen ajatuksena oli se, että naiset ja miehet olisi saatettu eriarvoiseen asemaan, mitä tulee äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaan. Raskeana olevia naisia kohdeltiin, kuin he olisivat keinottelijoita, jotka hakeutuvat raskaaksi tullessaan työelämään muutamaksi kuukaudeksi saadaksensa korkean äitiyspäivärahan. Sinällänsä on aika uskomaton edes ajatuksena, että näin voisi tapahtua varsinkaan tämmöisessä tilanteessa, jossa eletään. Ylipäättensä ajatus siitä, että nimenomaan naisia pitäisi tämmöisessä tilanteessa rangaista mutta ei miehiä, saa aivan sanatomaksi.

Toinen asia oli sitten se, että kun tasa-arvovaltuutettu ja perustuslakivaliokunta tähän puutuivat, se olisi tietysti voitu muuttaa sillä tavoin, että myös miesten etuja olisi tältä osin heikennetty. Näin onneksi ei tehty, vaan sosiaali- ja terveysvaliokunta oli rohkea ja uskalsi hylätä hallituksen lähtökohdan, että nimenomaan äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan määräytymisperusteita muutettaisiin toisenlaisiksi kuin sairausvakuutuksen päivärahan määräytymisperusteet. Se oli linjakasta toimintaa. Mutta todellakin se, että äitiä pidettäisiin keinottelijana, on minusta kaikkien pankkikriisien ja muiden jälkeen varsin merkillinen lähtökohta.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan käsittelyn jälkeenkin tähän jäi vielä yksi epäkohta. Se koskee sitä, että nimenomaan ne työnantajat, joiden on pakko teettää työtä myös pyhäpäivinä ja viikonloppuisin, joutuvat nyt huonompaan asemaan kuin ne työnantajat, jotka voivat teettää työt pelkästään arkipäivänä. Jos esimerkiksi äiti jää äitiyslomalle siten, että edeltävät päivät ennen äitiyslomalle jäämistä olisivat viikonloppuja pyhäpäiviä, työnantaja ei saisi näiltä pyhäpäiviltä tai viikonloppupäiviltä sairausvakuutuskorvausta. Sitten taas ne työnantajat, jotka teettävät normaalia arkiarviikkoa, saisivat heille kuuluvat etuudet, eli kyseessä ei nyt ole niinkään työntekijöiden vaan työnantajien etu.

Arvoisa puhemies! Opposition vastalauseessa nimenomaan esitetään 19 §:ää, joka tänne on hallituksen esityksenä tuotu, poistettavaksi sen takia, että ei pidä myöskään työnantajia asettaa tässä tilanteessa eriarvoiseen asemaan. Välilli-

sesti, mikäli tämä pykälä lakiin tulee, sillä saatetaan tietenkin olla vaikutuksia myöskin työntekijän asemaan, koska nykyinen käytäntö on se, että työntekijöille suoritetaan erillistä korvausta pyhäisin, iltaisin ja yleensä epämukavana aikana tehdystä työstä. Tämän tyyppisellä linjauksella saattaa olla välillinen vaikutus, vaikka ei suoraa vaikutusta, myös työntekijän etuisuuksiin.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä on myös kaksi ponsiesitystä. Molemmat ovat tärkeitä, mutta ponneksi ei ole muotoiltu sitä asiaa, joka nousi valiokunnan käsittelyn yhteydessä esille. Se liittyy siihen, että Suomessa syntyy vuosittain joitakin satoja lapsia ennenaikaisesti, itse asiassa hyvin ennenaikaisesti, ja se merkitsee sitä, että heidän synnytystä seuraava sairaalahoidonsa saattaa kestää niin kauan, että äitiysrahakausi voi kulua loppuun lähes kokonaisuudessaan. Tämähän ei varmaankaan ole tavoiteltavaa, koska ihan inhimillisistä syistä pitäisi tietysti olla äideillä samalla tavalla oikeus olla lapsen kanssa ja erityisesti keskoslasten kanssa äitiysrahakaudella samalla tavalla kuin niissä tilanteissa, joissa lapsi on syntynyt normaaliaikaan. Tässä mielessä valiokunta on kirjannut tavoitteeksi sen, että lapsen hoitoa voitaisiin jatkaa sairaalahoidon jälkeen sillä tavoin, että näissä perheissä äitiys-, isyys- ja vanhempainrahakausi olisi yhtä pitkä sairaalahoidon jälkeen kuin normaaliaikaisissa synnytyksissä tulee olemaan. Valiokunta korostaa sitä, että valmistelutyöhön asian oikaisemiseksi tulisi ryhtyä pikaisesti.

Arvoisa puhemies! Asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme esittämään siis 19 §:n poistamista.

Ed. P u i s t o : Arvoisa puhemies! Täällä me ilta illan jälkeen tämä sama joukko suurin piirtein olemme. Ei ole monta vaihtunut. Tällä hetkellä meitä on viisi salissa, ja suurin piirtein samat olivat täällä perjantai-iltana, maanantai-iltana jne., kun näitä hallituksen hirmuesityksiä käsitellään.

Tämän esityksen, jota nyt käsitellään ja jonka ed. O. Ojala erittäin hyvin esitteli, tarkoituksena oli heikentää äitiyspäivärahaa saavien osuutta, nimenomaan vanhempainrahaa äitien osalta. Tasa-arvolain nimissä esitys toimitettiin perustuslakivaliokuntaan. Perustuslakivaliokunta toteaa, että mikäli sekä isiltä että äideiltä otettaisiin samanvertaisesti pois, se olisi oleellisesti muuttanut perusturvaa.

Perustuslakivaliokuntaan lähettäminen ja asiaan puuttuminen tapahtui opposition taholta, ja näitten asioiden hoitaminen, myös työnantajien etuuden periodityön osalta, tapahtuu opposition toimesta.

Arvoisa puhemies! Hyvin mielenkiintoista on se, että hallituspuolueet kyllä käsittelevät näitä asioita, mutta aivan muilla foorumeilla. Turun kaupungissa ilmestynvä Varsinais-Suomen kokoomuksen poliittinen lehti Auransilta kertoi tästä lakiesityksestä, että tällainen epäoikeudenmukaisuus olisi ollut syntymässä, mutta onneksi kokoomuksen puheenjohtajan ed. Sauli Niinistön johtama perustuslakivaliokunta korjasi tämän asian.

Arvoisa puhemies! Näin voidaan vääristellä näitä asioita kentällä. Pidän tärkeänä, että tämä joka tapauksessa tulee oikein eduskunnan pöytäkirjoihin. Propagandalehdet ovat luku sinänsä.

Ed. O. Ojalan esittämin perusteluin kannatan lakiesityksen 19 §:n poistamista, ja yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulen kannattamaan sitä esitystä.

Ed. O. Ojala : Arvoisa puhemies! Kyllä on tietysti merkillistä, miten maailmalla aina kukin haluaa mielellään ottaa sulan hattuunsa. Tosi-asiahan on se, että perustuslakivaliokunnan lähtökohta oli se, että jos me olisimme heikentäneet myös isien osalta isyyssrahan määräytymiskautta, laki olisi voitu hyväksyä, mutta onneksi sosiaali- ja terveysvaliokunta ei tähän suostunut.

Sitten tässä tuli se merkellisyys, jossa puututtiin aivan toiseen lakiin eli lakiin kotihoidon tuesta, ja todettiin, että jos hallituksen esitys n:o 210, joka meillä vielä on kesken sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, menisi hallituksen esittämällä tavalla, niin se olisi perusturvaan puuttumista. Jotta kotihoidon tuki voidaan aikanaan alentaa, nyt tässä laissa valiokunta ystävällisesti pelasti hallituksen pulasta: Me teimme sen muutoksen, että äitiys-, isyys- ja vanhempainpäivärahan minimi säilyy perusturvan mukaisena, jotta voidaan kotihoidon tukea heikentää hallituksen esityksessä n:o 210.

Siis niin huonoa lainsäädäntötyötä ja niin epäoikeudenmukaista tämä hallitus tekee, että kyllä tosiaan opposition vastuulle näyttää ihmisten pelastaminen jäävän.

Ed. Aittomäki : Herra puhemies! Menään alueelle, jolla ollaan vähän niin kuin liukkaalla jäällä ja josta minä en ymmärrä paljon

mitään, mutta kun ystävällisiä naisia paikalla on, he voivat korjata.

Kyllähän tietysti on ilmennyt sellaisia näkemyksiä, että väärinkäytösten suuntaan viittaavia tapauksia on ollut, mutta ainahan kaikkea voidaan epäillä.

Laki oli joka tapauksessa kohtuuton minun käsitykseni mukaan siitä syystä, mikä asia on kai nyt sitten korjattu, että jos äitiysloman jälkeen henkilö menee työhön ja raskaus on jo alkanut, tämä olisi vaikuttanut äidin äitiyspäivärahaan. Minulla on sellainen käsitys asiasta. Tämä olisi ollut tietysti perhesuunnittelun kannalta erinomaisen huono asia, koska nykyisin hän lapset hankitaan suhteellisen nopeassa jaksossa ja sitten taas ryhdytään tekemään muita asioita. Minä saatan olla väärässäkin, mutta nyt, kun ed. Puisto on paikalla, asiantunteva ihminen, oikein terveydenhoitaja, hän voi minua tässä oikaista.

Näin uskaltaa tällä pyhällä foorumilla tunnustaa tyhmyytensäkin. On tässä iässä eikä näistä asioista paljon ymmärrä, mutta jos näin on tapahtunut, silloin korjaukset asiaan ovat olleet positiivisia.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies : Asian käsittely keskeytetään.

17) Ehdotus laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia opilaitoksia

Toinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 288
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 42

Toinen varapuhemies : Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 42. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 ja 2 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

18) Ehdotukset laiksi ulkomaankaupan hallinnosta sekä tarkkailu- ja suojatoimenpiteistä eräissä tapauksissa ja laiksi rikoslain 46 luvun 1 §:n muuttamisesta

Toinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 301

Talousvaliokunnan mietintö n:o 42

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 42. Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1—12 §, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 46 luvun 1 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

19) Ed. U. Anttilan ym. lakialoite n:o 95 kunta-laiksi

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti hallintovaliokuntaan.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

20) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 15 (HE 295)

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 43 (HE 300)

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 44 (HE 302)

23) Talousvaliokunnan mietintö n:o 45 (HE 221)

24) Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 16 (HE 323)

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 17.45.

Täysistunto lopetetaan kello 17.36.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen

